

Kandidacijski postopek le navidezno demokratičen!

Mesec januar je na družbeno-političnem področju minil v znamenju priprave in izvedbe občinske kandidacijske konference, na kateri so delegati evidentirali možne kandidate za člane predsedstva skupščine SRS, o možnem kandidatu za predsednika izvršnega sveta skupščine SRS pa so se lahko le pogovarjali. V tem času je prišlo do mnogih protestov proti takšnemu kandidacijskemu postopku. Enega od teh – izrekel ga je član izvršnega odbora občinske konference SZDL ing. Janez Čemažar na seji tega odbora 12. januarja – objavljamo v prepisu iz zapisnika, razen tega pa še zapis mnenj, pripomb in stališč s kandidacijske konference, ki je bila v naši občini 19. januarja. Ta stališča je občinska organizacija SZDL posredovala tudi republiški konferenci SZDL.

IZ DISKUSIJE J. ČEMAŽARJA NA SEJI IO OBČ. SZDL 12. JANUARJA:

O kandidacijskem postopku razpravljamo že precej časa, stvari pa so se začele zaostrovati ob izvedbi zadnjih in predzadnjih volitev. Ob akciji 25 poslancev je dobila tudi republiška konferenca SZDL določeno lekcijo, ne pa, da je bil vsega vedno kriv teren. V samem postopku nekaj ni v redu, da je lahko do tega prišlo. To je bilo rečeno ne samo s strani študentov, ampak tudi na CK ZKS.

Danes pravimo, da je za izvedbo evidentiranja in kandidiranja kratek čas. Zakaj pa je bilo treba čakati toliko časa? Imeli smo možnost, da bi takoj začeli s pripravami, ko je bil sprožen postopek za sprejem ustavnih amandmajev. Verjetno nobenega ne bi motilo, če bi mi pričeli s pripravami. V šestih mesecih bi se tako že nekaj dalo narediti.

Konkretno predlagam, da obvestimo republiško konferenco SZDL, da se ne strinjamo s takšnim postopkom, da je rok kratek, da je vedno ob vsaki akciji zelo malo časa, za kar ni nobenega opravičila, saj nismo v obsednem stanju. Preočitna so odstopanja od načel kadrovske politike. Od evidentiranih 13 kandidatov sta samo tov. Krvina in tov. Ogrin pristala na pogoje, ki so postavljeni, namreč, da je mesto člana predsedstva skupščine profesionalno. Vsi ostali pa se s tem niso strinjali. Izvršni odbor in koordinacijski odbor za kadrovska vprašanja pri RK SZDL pa ju je zato predlagal kot kandidata. Tudi to je potrebno proučiti, kje je razlog, da nekdo noče biti profesionalni politik tista štiri leta.

Nadalje pa se mi vsiljuje vprašanje glede evidentiranja kandidatov za predsednika izvršnega sveta. Ponovno je predlagan tov. Kavčič in to brez vsake obrazložitve, zakaj je ponovno predlagan. Brez dvoma je tov. Kavčič veliko naredil, če pa bi začeli nastevati, kaj ni naredil, ki bi tudi lahko veliko našli. Postavil bi vprašanje, ali res ni nobenega drugega imena, ki bi ga lahko vsaj evidentirali.

Ponovno poudarjam, da so prevelika odstopanja od načel in človek se res ne more znebiti občutka, kar se veliko sliši po terenu, da, če bi morali koga zamenjati, se napravijo sprememba ustave. Če je postopek evidentiranja tako demokratičen, zakaj ne bi mogli za takšno funkcijo evidentirati več kandidatov?

MNENJA, PRIPOMBE IN STALIŠČA S SEJE OBČINSKE KANDIDACIJSKE KONFERENCE 19. JANUARJA:

Večina prisotnih delegatov se je strinjala v naslednjem:

1. Kandidacijski postopek za volitve člana predsedstva skupščine SRS je v tem primeru samo navidezno demokratičen.
 2. SZDL Slovenije je pri zadnjih volitvah (1969) v kandidacijskem postopku vodilo osnovno načelo programska usmeritev oz. naloge organa, za katerega predlagamo kandidate. Prav te naloge so nam delegatom premalo jasne samo iz ustavnih dopolnil, o katerih smo razpravljali v letu 1971. Še manj so nam jasni kriteriji, na podlagi katerih je izvršni odbor RK SZDL predlagal v potrditev tov. Zdravka Krvino, ki je tudi predsednik skupščine občine, ki se ni sprejela njegovega objubljenega odstopa.
 3. Kakšni cilji so vodili republiško konferenco SZDL oziroma njen izvršni odbor, da se je odločil za drugačen postopek v kandidiranju možnega kandidata za predsednika izvršnega sveta skupščine SRS? Ustavna amandmaja LI in LII ne govorita o različnosti postopkov v Socialistični zvezi delovnega ljudstva Slovenije.
 4. Zakaj nismo prejeli nobene obrazložitve za tovariša Staneta Kavčiča kot možnega kandidata ob predlaganju za predsednika izvršnega sveta skupščine SRS. Tudi javnost je bila seznanjena o tem predlaganju IO RK SZDL samo formalno.
 5. Za prihodnje volitve naj RK SZDL pravočasno opravi postopek za spremembe v volilnem pravilniku z upoštevanjem ustavnih amandmajev.
- Na gornja vprašanja so delegati zahtevali, da jim posredujemo vaš odgovor najkasneje v treh mesecih.
- V razpravi o predlaganju možnega kandidata za predsednika izvršnega sveta skupščine SRS, je konferenca dala tudi predlog, da RK SZDL Slovenije evidentira več kandidatov.

KOLIKO JE STAL NAŠ OBČINSKI APARAT

Lani je bil na plačilnem seznamu uprave naše občine 101 uslužbenec, v to številko pa niso vštet delavci po krajevnih uradih. Iz proračuna je v letu 1971 priteklo za redno dejavnost 4.273.500 dinarjev, v sklad skupne porabe pa 150.000 dinarjev. Naša občinska uprava zaposluje tretjino manj ljudi kot mestna uprava, za redno dejavnost pa gre prav tako slaba tretjina denarja manj kot gre za iste namene v mestnem merilu.

A. A.

Brusača Tihomirja Četojevica štejejo za enega izmed najbolj prizadevnih delavcev v kolektivu „Igo“. Pri podjetju dela že 10 let – Foto: F. Modic

NAŠI DELEGATI

V upravnem odboru sklada ljubljanskih občin za gradnjo osnovnih šol in vzgojno-varstvenih ustanov iz samoprispjevka so štirje delegati skupščine mesta Ljubljane in po trije iz vsake ljubljanske občine. Iz naše so naslednji:

INŽ. NATAN BERNOT, direktor inženirskega biroja Elektro projekt, predsednik sveta za telesno kulturo naše občine in republiški poslanec;

IŠTVAN GEDEI, kameron RTV Ljubljana, odbornik naše občinske skupščine in predsednik KO SZDL Kolezija;

MIRO TURK, upokojenec, nekdanji direktor tovarne Ilirija.

Na seji upravnega odbora sklada 17. januarja so izvolili za predsednika sklada inž. Natana Bernota, za namestnika predsednika pa Toneta Florjančiča, predsednika IO TIS.

Občinski praznik bo na Golem

Občinski praznik slavimo že več let nazaj vedno v drugem kraju. Tako so predlani gostili občani Preserij, lani Laščani in kje se bomo zbrali letos? Na zadnji skupščinski seji v preteklem letu so občinski odborniki soglasno podprli predlog občanov vasice Golo, ki so že pred časom poslali skupščini prošnjo, da se občinski praznik proslavi v tej iz narodnoosvobodilne borbe znani vasi. V ta namen pa so pri občinski skupščini že formirali petnajstčlanski pripravljalni odbor za organizacijo proslave.

J. D.

Socialna diferenciacija na kolesih ali kako izračunamo povprečje: seštejemo število koles in delimo z dva!

Družbeni nadzor sredstev iz samoprispjevka

Krajevne konference SZDL bodo do 15. februarja evidentirale kandidate v odbor za družbeni nadzor za gradnjo šol in vzgojno-varstvenih zavodov v ljubljanskih občinah.

V organiziranih razpravah pred referendumom so občani zahtevali temeljit nadzor nad trošenjem sredstev, zbranih s samoprispjevkom. Brezpogojno doslednost in javnost trošenja si bomo lahko zagotovili le s tako izbiro kandidatov za organ družbenega nadzora, ki bo omogočila skupščini občine imenovanje desetih najsposobnejših občanov. Ti naj bodo družbeno aktivni v krajevnih skupnostih, kjer uživajo ugled in zaupanje, da se bodo za svoje delo čutili odgovorne sredini, ki jih bo predlagala.

Krajevne konference SZDL, ki evidentirajo kandidate za organ družbenega nadzora, bodo ob izbiranju upoštevale tudi mlajše delavce in žene, ki so pripravljene in strokovno sposobni vplivati na namensko uporabo sredstev in bodo s svojim znanjem ter delom lahko vplivali na uresničenje programa izgradnje osnovnih šol in vrtcev.

Cim številnejša prisotnost občanov na sejah krajevnih konferenc SZDL bo garant za ustrezno izbiro kandidatov.

B. L.

Nelikvidnost - problem, ki zasluži vso pozornost

Smo v času intenzivnih gospodarskih prizadevanj, da bi umirili naše gospodarstvo ali, da se modno izrazim – stabilizacija gospodarstva nam je prvi cilj. Ali nam bo to uspelo? Vprašanje ni odveč, kajti pretekleto kot izhodišče za prihodnost nam daje slabo garancijo. Nismo še do kraja razčistili pri samem sebi. Pogosto govorimo eno, delamo pa drugo. Na resolucije se pozivljamo in ugotavljamo, da jih sprejemamo tisti, ki z gospodarstvom nimajo ničesar skupnega – tako komentiramo. Koliko časa še tako? Rešitve pričakujemo od zgoraj, ne da bi se sami zganili. Vendar, če hočemo gospodarstvo kot temeljno enoto naše družbe umiriti, moramo tudi sami prispevati svoj delež. V zadnjem času vse kaže, da se zavzemamo za red, da smo tudi sami pripravljene nekaj žrtvovati in prav je tako, sicer bo voz gospodarstva zdrknul pregloboko in težko ali nemogoče bi ga bilo potegniti nazaj.

Ustavimo se pri problemu, ki že nekaj časa razkruja naše gospodarstvo – to je nelikvidnost. Izraz je nov, kot je problematika nova. Zdravimo jo še ne dovolj učinkovito. Izmišljamo si vse mogoče za vzrok nelikvidnosti, samo pravemu vzroku – to je slabo gospodarjenje – se spretno izmikamo, ovinkarimo, da ne bi koga prizadeli. Slabo gospodarjenje se ni začelo včeraj, temveč davno prej, s tistim trenutkom, ko smo pričeli postavljati neustrezne ljudi na neustrezna mesta. V današnjem času je situacija obratna. Teži se za tem, da ustrezni ljudje, strokovno usposobljeni, zasedajo ustrezajoča delovna mesta. Zaključni računi gospodarskih organizacij so v zadnjem času v večini primerov pozitivni, vendar stroški zaradi nepravčasno poravnanih finančnih obveznosti močno naraščajo.

Danes ni redek pojav, da člani gospodarskih organizacij obiskujejo ob koncu meseca poslovne partnerje in moledujejo za nakazila, da bi tako zbrali za izplačilo mesečnih osebnih dohodkov. Poprečni plačilni čas v Jugoslaviji znaša 104 dni od izstavitve računa. To je res samo naš fenomen. V tujini je ob taki plačilni sposobnosti bankrot neizbežen. Sprejetih je bilo sicer nekaj predpisov s tega področja, ki do sedaj še niso pokazali pravih rezultatov. Problem je globlji. Dogaja se, da tudi banke niso likvidne. To pomeni, da kljub prilivom na žiro račune banke niso sposobne, da bi akcijo izpeljale do kraja. Znano je, da federacija dolguje že 27 milijard sredstev republikam. Slovenija je v tem znesku minimalno udeležena, vendar smo zaradi preliivanja sredstev enako prizadeti. Pri medsebojni zadolženosti vzbuja posebno pozornost dejstvo, da ima Slovenija nekoliko več terjatev kot obveznosti. To pomeni, da se sredstva iz našega gospodarstva močno odlivajo izven Slovenije, prilivi pa sledijo izredno počasi. Spričo takih razmer se upravičeno postavlja vprašanje, kaj se dogaja z našo akumulacijo. Ta je v nelikvidnosti močno načeta. Na račun tega je bila izrečena že kopica ostrih protestnih besed. Vendar, vprašanje je tako resnega značaja, da v vsakem času zasluži vso pozornost.

Pri reševanju omenjenega problema moramo biti bolj odločni. Ukrepi v zadnjem času tudi kažejo na to. Kreditna sredstva gospodarskim organizacijam se zmanjšujejo, v najboljšem primeru ostajajo na lanskoletni ravni. Omejitve široke potrošnje že kaže pozitivne znake. Spoznati moramo, da ima vsaka stvar svojo vrednost in če jo lahko dvakrat uporabimo, jo bomo uporabili. Ni mogoče živeti samo na kredit, temveč na stvarnih rezultatih dela. Prezrpaditev na sposobne in nesposobne je nujna in zaostrena gospodarska situacija bo to še močneje izvajala. Nimamo ničesar izgubiti; produkcijska sredstva ostajajo, menja se le proizvodni odnos.

Ing. L. Habjan

Takole je štiriletna Bredica Novak v prisotnosti komisije izžrebala nagradence naše letoletne križanke. Treba je bilo izveči kar sedem izmed 538 dopisanih odgovorov, da smo dobili tri pravilne za nagrade

PO 2060/1972

Politične in družbene organizacije v januarju

SZDL

5. jan. je bil v okviru poslanske pisarne razgovor o kandidacijskem postopku za volitve članov predsedstva skupščine SRS in predsednika izvršnega sveta skupščine SRS.

11. jan. je bil na sedežu obč. konf. SZDL razgovor predstavnikov občinskih družbeno političnih organizacij s predstavniki ljubljanske rubrike „Dela“. Razgovor je bil namenjen izboljšanju informiranja najširšega kroga občanov z območja naše občine.

12. jan. seja izvršnega odbora. V eni osrednjih točk dnevnega reda so udeleženci razpravljali o Naši komuni v letih 71, 72. Razen tega priprave na sklic kandidacijske konference in s tem v zvezi razprava o kandidacijskem postopku in kritika tega postopka. Evidentiranje predlogov za zlato priznanje OF: izmed več kandidatov predlagan dr. Rudolf Obračunč.

19. jan. kandidacijska konferenca, ki je potrdila kot možna kandidata za predsedstvo skupščine SRS dr. Maro Bešter in Zdravka Krvino. Izrečene so bile ostre pripombe na kandidacijski postopek.

Delegati naše konference SZDL so bili v januarju zelo aktivni v razpravah o kandidacijskem postopku, o osnutku zakona o samopriskrbi, predlogu zakona o referendumu in o izboljšavi za srednjeročni razvoj Jugoslavije – vse to v okviru mestne konference SZDL.

ZKS

Januar je minil v znamenju priprav za formiranje nove mestne konference. V ta namen so se 7. jan. zbrali člani komiteja in člani prejšnje mestne konference z območja občine. 17. jan. je komitej podprl sklep o volitvah nove mestne konference, kar so na mestnem nivoju potrdili naslednjega dne. Po osnovnih organizacijah v naši občini je že v teku evidentiranje kandidatov za novo mestno konferenco.

19. jan. so se na sedežu obč. org. ZK sestali predstavniki elektro-gospodarskih podjetij iz ljubljanskih občin Center, Moste in naše. Sestanek je bil namenjen reševanju problematike okoli integracije slovenskega elektro gospodarstva. Udeleženci so se zavzeli za čimprejšnji referendum o integraciji v samih delovnih kolektivih. V januarju je poteklo že več letnih volilnih konferenc osnovnih organizacij, kjer prihaja do kadrovskih sprememb. Te konference morajo biti opravljene do 15. februarja. Obenem poteka tudi delitev prevelikih osnovnih organizacij na manjše, bolj prožne, v katerih se bodo člani med seboj poznali.

2. februarja je sklican v organizaciji občinskega komiteja ZKS posvet predsednikov in sekretarjev občinskih družbeno političnih organizacij. Razpravljali bodo o skupnih nalogah pri reševanju družbeno političnih in gospodarskih vprašanj v občini. ZZB NOV

ZZB NOV

20. jan. je bila seja občinskega odbora, razširjena s predsedniki in sekretarji krajevnih združenj borcev in invalidov. Osrednja točka je veljala aktualni gospodarski in politični situaciji. Uvodni referent je bil Stane Vrhovc, predsednik občinskega odbora. Razprava je izoblikovala zahtevo po konkretnih akcijah za stabilizacijo našega gospodarskega in političnega sistema. Udeleženci so poudarjali nujnost politične enotnosti. Nato so sprejeli smernice za delo v tekočem letu. Obenem so še enkrat poudarili potrebo po budnosti in aktivnosti na vseh področjih in še posebej v vseljivski obrambi in civilni zaščiti. Govora je bilo tudi o obujanju tradicij NOV, zlasti v vzgoji otrok. Do konca marca bodo v vseh krajevnih združenjih delovne konference, na katerih bodo odbori podali obračun svojemu članstvu.

ZMS

Občinska konferenca ZMS je 22. in 23. jan. priredila seminar v Dolenjskih toplicah. Namenjen je bil članom predsedstva obč. konf. ZMS, tematsko pa orientiran zlasti v priprave za izpolnitev delovnega programa za tekoče leto. Na seminarju so sodelovali Janez Čemažar, sekretar obč. konf. ZKS, Bine Lenaršič, sekretar obč. konf. SZDL, in Darko Perovšek, tajnik skupščine občine.

ZRVS

V teku so občni zbori po krajevnih organizacijah, kjer razpravljajo o doseganju delu in o prihodnjih nalogah. Januarja je prišlo na naslov ZRVS občine Vič-Rudnik tudi mnogo napredovanih rezervnih oficirjev in podoficirjev ter imenovanj deseterjarjev v podoficirje. 164 rezervnih oficirjev je napredovalo v višje čine, 100 rezervnih podoficirjev prav tako v višji čin, 70 deseterjarjev pa je prejelo čin vodnika. Nekatero osnovno organizacijo so ta napredovanja svečano proslavile, za mestne organizacije pa je priredil svečanost občinski odbor.

26. jan. je občinska ZRVS poslala II. konferenci ZKJ v Beograd polno moralno in politično podporo vsem prizadevanjem CK ZKJ in tov. Tita pri doslednem uresničevanju sklepov 21. seje predsedstva ZKJ.

V prvi dekadi v februarju bo redna skupščina občinskega odbora ZRVS, ko bodo sprejeli tudi delovni načrt za tekoče leto.

Zaostriti pisanje!

Izvršni odbor občinske konference SZDL je v sredo, 12. januarja razpravljal o Naši komuni.

Uvodoma je poročal glavni in odgovorni urednik Sandi Sitar. V letu 1971 je Naša komuna prvič v vsem času izhajanja izšla v dvanajstih številkah (dve sta bili dvojni, a s povečanim obsegom). Naklada je med letom narasla od 16.000 na 17.200, vendar še niso pokrita vsa gospodinjstva, zlasti pa ne med najnovejšimi doseženci. Dosedanji grobi finančni izračun kaže, da je šlo za celotno dejavnost Naše komune 26,5 milijona SD, dohodkov pa je bilo 26 milijonov, od tega je proračunskih sredstev 24 milijonov, lastnih sredstev pa je 3 milijone.

V razpravi so se pokazali tudi nekateri problemi širšega značaja. Občani so včasih tudi o najosnovnejših zadevah še razmeroma slabo obveščeni. Celotni preplet sredstev obveščanja pušča na zemljevidu naše občine še marsikatero belo liso. Zato bo ena osnovnih nalog Naše komune širjenje komunikativnosti lista na nova področja in med nove bralce (tudi noveletna številka si je prizadevala v tej smeri), povezovanje na občinskem nivoju še premalo povezanih struktur. „Denar, ki gre Komuni, ni odveč,“ so menili razpravljavci. Ena njenih najpomembnejših funkcij je pravilno informiranje, kadar se kje pojavljajo dezinformacije, ki lahko prinesejo veliko politično škodo. Menili so tudi, da je obveščeno med občani večja in da je Naša komuna pomemben vir obveščanja izvenobčinskih forumov in struktur. Ing. Janez Čemažar, vodja občinske partijske organizacije, se je zavzel za zaostritev pisanja pri obravnavi najbolj perečih družbenih problemov. Prav tako se je zavzel za poseganje v splošnejšo problematiko. Opozoril je na pomembnost nadaljnje razvijanja dopisniške mreže. Drugi diskutanti so dodali še potrebo po odgovornih izjavah družbenih predstavnikov, po polemiki ob zakonskih predlogih, vsi po vrsti pa so poudarjali, da velja posvetiti kar največ pozornosti animiranju terena s krajevnimi organizacijami kot osnovno bazo združevanja občanov.

zacije, se je zavzel za zaostritev pisanja pri obravnavi najbolj perečih družbenih problemov. Prav tako se je zavzel za poseganje v splošnejšo problematiko. Opozoril je na pomembnost nadaljnje razvijanja dopisniške mreže. Drugi diskutanti so dodali še potrebo po odgovornih izjavah družbenih predstavnikov, po polemiki ob zakonskih predlogih, vsi po vrsti pa so poudarjali, da velja posvetiti kar največ pozornosti animiranju terena s krajevnimi organizacijami kot osnovno bazo združevanja občanov.

Srebrna priznanja OF

Nedavno so na mestni konferenci SZDL razpravljali o pripravi za podelitev srebrnih priznanj OF v letošnjem letu. Sklenili so, naj občinske komisije zberejo predloge do srede marca, med 15. in 25. aprilom pa bodo te predloge obravnavali na mestni konferenci SZDL, potem ko jih bosta predlagala žirija in izvršni odbor MK SZDL. Priznanja nameravajo podeliti na predvečer dneva OF.

V zadnjih dveh letih so podelili skupaj 187 priznanj ljudem, ki so se odlikovali s predanim revolucionarnim delom pred vojno in med njo ter z zavzetim družbenim delom po osvoboditvi. V naši občini so leta 1970 podelili priznanja OF 16 ljudem, lani pa je dobilo priznanje 22 posameznikov in občinski odbor ZRVS ter občinski odbor RK. Po številu podeljenih priznanj v zadnjih dveh letih je naša občina na tretjem mestu v Ljubljani. A. A.

ŠTRIOGLATA MIZA V TRNOVEM:

V vseh organizacijah naj bo prisotna socialistična misel

Kakšni problemi tarejo osnovno celico naše družbene samouprave – krajevno skupnost in kako uspešni so v naporih za njihovo reševanje njeni predstavniki? Tako nekako bomo zastavili vprašanja več krajevnih skupnosti naše občine. Kot prvo smo izbrali mestno krajevno skupnost – Trnovo. Pogovarjali smo se z njenim predsednikom Francem Erzarjem, s predsednikom SZDL v tej skupnosti Antonom Črnivcem in sekretarjem osnovne organizacije ZK Trnovo Petrom Kastelicem.

Preden pa zapišemo izčrpen in zanimiv pogovor, bi vam radi to krajevno skupnost še malce opisali. Skupnost obsega del mestnega območja Ljubljane, njena meja pa poteka od Sentjakobskega mostu do Gorupove ulice, od tu do Gradaščice in do cerkve pa vse do Ftiziološke klinike, nato po sredini ceste v Mestni log, ob strugi Malega Grabna do Ljubljance in ob njej do Sentjakobske cerkve. Danes prebiva na območju Trnovega okrog šest tisoč občanov.

Naša komuna: Morda bi za uvod ocenili in opisali vzroke za neuspešen izid referendumu o samopriskrbi v vaši krajevni skupnosti?

ČRNIVEC: „Najprej bi rekel, da je na našem terenu prav ta akcija pokazala, kaj je aktivnost in kaj neaktivnost, kaj je solidarnost do naše socialistične družbe in kaj je lahko sovražno do nje. Za slednje so lahko samo primer že znane klerikalne težnje na našem območju, ki so se pokazale tudi v tej akciji. Kljub dosedanjim naporom, da bi vzpostavili aktivnost na terenu, tu mislim na povezanost z društvu, o čemer bi pozneje spregovorili kaj več, so tudi ob tej akciji ostale družbenopolitične organizacije na terenu „osamljene“.

Naša komuna: „Kakšna pa je vloga osnovne organizacije ZK?“

KASTELIC: „Naša osnovna organizacija ZK ima 10 članov, med katerimi pa prevladujejo starejši ljudje. Le-ti pa so seveda več ali manj odtrgani od aktivnega življenja. Tisti aktivni del članstva pa na žalost ne kaže prevelike vneme za sodelovanje (preobremenjenost na delovnem mestu ...). Sicer pa sem mnenja, dokler krajevna skupnost ne bo imela vloge nekakšnega meditornega in odločujočega faktorja v naši državi (ustavni amandmaji naj bi to določali) vse do tega, tudi osnovna organizacija ZK ne bo imela odločilnega pomena, ker se pač ne more opirati na neko osnovno celico. Do takrat smo lahko samo debatni klub, ki je postavljen že pred neka izvršena dejstva, ki svoja mnenja ne more uveljavljati. Opora v neki osnovni samoupravni celici pa nam lahko nudi to, da smo tudi mi komunisti in reševanju lastne problematike vplivni.“

Naša komuna: „Naj se povzame nazaj, k problemu, ki je za našo krajevno skupnost še posebno pereč – prostorom!“

KASTELIC: „Ko smo sklicali zbor volivcev, ki ga je obiskalo dokaj dosti občanov (običajno število), nas je vseeno zabolelo. Zakaj?“

Lahko bi rekel, da so bili navzoči, poleg majhnega števila mladih, v glavnem starejši občani. Prav ti mladi ljudje, ki so, oziroma, ki naj bi bili najbolj zainteresirani za to akcijo, so prišli sicer na roditeljske sestanke v šolo in vrtec, na zbor volivcev, torej na mesto, kjer naj bi se dejansko odločalo, pa niso prišli. Se to. Sama akcija je bila zopet plod naporov tistih ljudi, ki so vedno pripravljene sodelovati. Ko je bilo potrebno začeti s konkretnimi akcijami, je bilo namreč slišati razne izgovore. Ne zavedamo se, da so velike odločitve in projekti kolektivno delo, ne pa delo enega samega človeka!“

Naša komuna: Malo prej ste omenili, da je sedanja „aktivnost“ na terenu odraz nepovezanosti v delovanju vaše krajevne skupnosti?

ERZAR: „Kar poglejte, kako neprimerna je ta hiša (Pogovarjali smo se v prostorih te krajevne skupnosti na Opekarski cesti. opp. p.) Stene so vlažne, ni dovolj mernega ogrevanja, s ceste prihaja neznošen hrup, tudi sama lokacija ni primerna, saj pravzaprav ne gre za vitira v center terena. Naj še pripomnim, da je tu sedež vseh ostalih družbenopolitičnih organizacij.“

ČRNIVEC: „Že dalj časa smo razpravljali o temernih prostorih. Najbolj nam bi ustrezali prostori Partizanu, ki jih bo seveda potrebno adaptirati. Skupščina občine nam je že lani odobrila 50 tisoč dinarjev. S tem in še dodatnimi sredstvi bi tako končno imeli za nas že tako težko pričakovane prostore. Tu bi lahko sklicevali širše sestanke, nudili prostor mladini, organizirali predavanja z diapozitivi, tu bi našli prostor za upokojece, za šahiranje ... Premaknili se bomo mrtve točke in delo na terenu bo tako pogojeno ponovno oživitev.“

Naša komuna: „Trnovčani imate tudi težave s čiščenjem graditelji?“

NAŠA KOMUNA

Glasilno občinske konference SZDL Ljubljana-Vič-Rudnik. Izhaja mesečno. Urejata izdajateljski svet – častni predsednik dr. Josip Vidmar – in uredniški odbor: Milovan Dimitrić, ing. Alojz Habjan, Slavko Kobe, S-gij Pelhan in Sandi Sitar (glavni in odgovorni urednik). Uredništvo in uprava Ljubljana, Trg MDB 7/1., tel. 20-728, tekoči račun SDK 501-8-349/3. Rokopisov ne vračamo. Tiska Tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani.

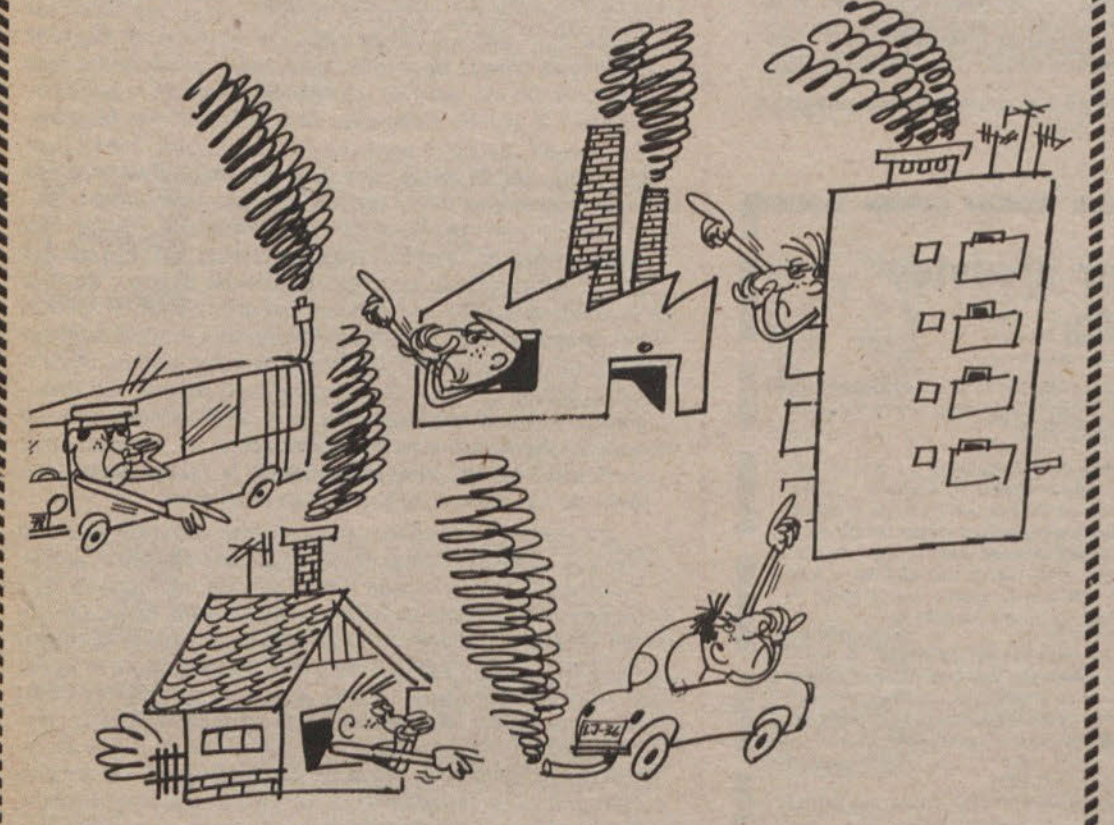

MARJAN BREGAR

Kaj naj povem za „Našo komuno“? Morda to, da sem pristen Ljubljančan. Da sem sicer rojen v občini Moste – to je v porodnišnici – in da stanujem v občini Bežigrad, da pa boljša polovica mojih prednikov izhaja iz občine Vič-Rudnik. Tako kot Trubar, Levstik in Stritar!

Risati sem pričel nekako pred štiridesetimi leti. Najprej sem risal iz čistega veselja do tega posla, potem – bilo je v prvih semestrih arhitekture – sem se pa pokvaril. Začel sem risati za denar. Pri tem je zanimivo to, da so bile moje karikature iz dneva v dan večje, denar pa iz dneva v dan manjši ...

Danes delam pri „Delu“. Nagrajevan sem po delu, včasih pa tudi po „Pavlihi“. Za vaš list sem narisal karikaturu na ljubljansko temo, ki mi že dolgo leži na srcu, oziroma na pljučih!

Zgodba brez besed

Štirioglati miza v Trnovem. Od leve: Franc Erzar, predsednik KS Trnovo, Anton Črnivec, predsednik krajevne organizacije SZDL in Peter Kastelic, sekretar osnovne organizacije ZK

ZA NAŠO KOMUNO ZAPISAL JANJA DOMITROVIČ

POMLADI BODO V KOLEKTIVU NA LAVRICI SPREJELI PERSPEKTIVNI PLAN

VEDROG NA PRELOMNICI

Ime tovarne Vedrog je gotovo bolj znano nežnemu spolu, pa tudi moškemu verjetno ni popolnoma neznan, da pomeni znano slovensko tovarno kozmetike. Uprave sicer ta tovarna nima v naši občini, vendar to sploh ni bistveno, ker ima proizvodnjo in važna je pač proizvodnja. Ne želimo delati skomih pripadnicam lepšega spola, vendar mislimo kljub temu opisati naš obisk v tej tovarni, ki je po bruto produktu že milijarder, seveda v starih dinarjih.

Do proizvodnih prostorov smo se z avtomobilom potrudili na Lavrico, kjer je njihova stara zgradba, pa tudi nova. Loči ju le pot. Delavci delajo v nekaterih v starih prostorih in se spenecijo ozirajo po novi hali, ki pa ni dograjena. Ze lani novembra bi se delali tam, pa so se obrtniška tako zavlekla, da še sedaj delajo v starih prostorih. „Ko bomo v novi hali, bomo lažje zadihali, pa tudi proizvodnjo bomo malo razširili. To bo vse lepše,“ pravijo v Vedrogu, se vesele in nestrpno pričakujejo nove hale.

Delo v Vedrogu je zelo raznoliko, proizvajajo celo vrsto artiklov, je marsikje ročno. Nameravajo ga mehanizirati, vendar o planih zakaj še zelo neradi govorijo.

Kateremu ali kateri bi bilo mogoče pogledu na kače šamponov, ki so iz stroja, ali pa na proizvodno kremo itd. Tudi jaz sem radovedno vtikal nos v veliki kotel in si doval nežno zeleno in zapeljivo kremo. Rekli so mi, naj poskusim. Rečeno, da je masa za kako zobno kremo, sem vtaknil prst v maso in ga neseš proti ustom. Tehničarka mi to zadnji hip preprečila in pokazala, da je to kumaricna krema. Jaz sem kumaric vajen le v igri, op. pisca). V vseh prostorih, sem pritiskal na sprožilce fotografata, so si ženske nervozno pogledale lase in sploh so hotele biti fotografirane. Tehničarko sem moral čakati 15 minut, da se je uredila, nato se ni pustila fotografirati in se je opravičujem bralcem, da tega patičnega dekleta ni na sliki. Se spomni pa me je navdušil red v novem skladišču, kjer so v visokih stolcih sortirani razni zavijki, ki imajo v rovinah večštevilske oznake cene. Če pobrsamo po tovarniški zgošnjini, ugotovimo, da je bil Vedrog ustanovljen že leta 1954 kot tovarna proizvodnja kozmetike, parfumerije in kemično-tehničnih izdelkov imenom Vedrog (veledrogerija). Kasneje so se razcepili in nastali sta še danes obstoječi podjetji Velegerija in Vedrog.

Vedrog je začel iz nič. 12 prvotno zaposlenih je izdelovalo kolonj-vode, parfume in dišavne vodice, predno pa so začeli razvijati proizvodnih krem in kozmetičnih pripravkov. Sklenili so dve licenčni pogodbi. Po licenci tovarne Thibaut iz Pariza proizvajajo zobno kremo Gibbs in v zadnjem času še popularnejšo Signal. Kasneje pa so sklenili še drugo pogodbo s tovarno za proizvodnjo kozmetike imenom Vedrog. Kozmetika Tokalon ob danes že vsa področja nege kože, pa še prehodno draga ni in je primerne tudi za manj globok

Slavnostni občni zbor je otvoril društveni predsednik Franc Sever, ki je pozdravil predsednika GZS Metoda Rotarja, MGZ Mira Kušarja, OZG Ljubljana Vič-Rudnik Jerneja Čertanca in podpredsednika Ivana Došnjarja ter predstavnik družbene političnih organizacij, sosednih društev, domače pionirje in člane.

Po izvolitvi delovnega predsedstva je prof. Branko Božič dal besedo predsedniku Francu Severju, ki je v izčrpnem govoru orisal kroniko društva.

250, čeprav so jih lani opustili 62. V veliki meri opuščajo proizvodnjo kolonjskih vod, ker le-te v današnji dobi sprave izgubljajo svoj pomen.

Ogromni zavoji tokalonov, signalov in drugih Vedrogovih izdelkov pred odpremo. Posnetek je iz novega skladišča. To se je prvo vselilo v novogradnjo ob matičnem poslojpu

100 let viških gasilcev

Gasilskim društvom, ki so v letu 1971 proslavljala 100-letnico obstoja in delovanja, se je v letošnjem letu pridružilo tudi gasilsko društvo Ljubljana-Vič.

V nedeljo 9. januarja 1972. leta je 100 povabljenih tovarišev prisostvovalo slavnostnemu občnemu zboru v lepo okrašeni dvorani gasilskega doma na Viču. Na žametni zavesi je bil pripet društveni prapor, letnica ustanovitve društva 1872 - 100 - 1972, po stenah pa slike članstva in proslav. Velika slika častnega predsednika Janeza Gašperina je bila žal le nema pričča edinstvenemu dogodku.

Slavnostni občni zbor je otvoril društveni predsednik Franc Sever, ki je pozdravil predsednika GZS Metoda Rotarja, MGZ Mira Kušarja, OZG Ljubljana Vič-Rudnik Jerneja Čertanca in podpredsednika Ivana Došnjarja ter predstavnik družbene političnih organizacij, sosednih društev, domače pionirje in člane.

Po izvolitvi delovnega predsedstva je prof. Branko Božič dal besedo predsedniku Francu Severju, ki je v izčrpnem govoru orisal kroniko društva.

Vedrog v zadnjih letih skokovito raste, poprečno za 20-30 odstotkov letno, kar pa je seveda le trenutnega značaja, saj te skoke pogojuje stanje na našem specifičnem tržišču. Kljub temu pa je to lep uspeh za podjetje, ki je začelo v hlevih in leta 1967 uredilo skladišča, lani pa zgradilo nova skladišča in nove proizvodne prostore.

Vedrog plasira vsako leto na trg določeno število novih izdelkov, nekaj pa jih opuste. V zadnjih dveh letih intenzivno iščejo na domačem trgu surovine in embalažo. Embalažo so že uspeli dobiti, ker so jo partnerji začeli na njihovo pobudo proizvajati, medtem ko pri surovinah takega uspeha še niso zabeležili in so še vedno vezani v pretežni meri na uvoz. Vedrog zaenkrat ni bil pod

direktnim udarcem množenja tovarn, ki proizvajajo kozmetiko. V Vedrogu pa kljub temu pravijo: „Množenje proizvajalcev je nesmiselno. Treba bo urediti to anarhijo na našem trgu. Vsi so mislili, da kozmetika prinaša blazne dobičke, pa so se grdo urezali, kar so tudi že sami sprevideli.“

Vedrog prehaja sedaj v novih prostorih na avtomatizirano proizvodnjo večine izdelkov, strokovni kader v proizvodnji pa mu zagotavlja lepe perspektive. Iščejo tudi že nove grupe dejavnosti, kjer bodočnost ne bo ogrožena zaradi ostre konkurence. V letošnjem letu bodo izpopolnili kolekcijo Tokalon in kolekcijo sanitarnih sredstev, poskrbeli pa so tudi za svoje zaposlene, saj so uredili menzo in s tem prehrano, napeljali centralno kurjavo, pa tudi poprečje osebnih dohodkov 1606 dinarjev na zaposlenega ni slaba karakteristika.

Če povemo še nekaj suhoparnih števk o Vedrogu, moramo še enkrat zapisati, da je milijarder s celotnim dohodkom 25.120.508 dinarjev, neto produkt pa znaša 11.749.766. Vedrog zaposluje danes 152 delavcev.

O razvoju tovarne Vedrog smo se razgovarjali z v. d. direktorjem Janezom Dravcem: „O perspektivi ne morem sedaj še nič reči. To bo znano šele maja. Takrat se oglasite. Ne, tudi o stanovanjih ne bi želel govoriti, to vprašanje je precej neurejeno. No, ja, naredili bomo reorganizacijo v tovarni po metodi „direct-costing“. Vse bomo reorganizirali in naredili plan. Letošnje leto je odločilno za Vedrog, ker se bomo odločili o bližnji in daljnji bodočnosti. Kaj bomo sklenili, še ne vem. Sedaj smo dokončali I. etapo izgradnje, ki nas je veljala 3,5 milijona. II. etapa je na vrsti letos, ko bomo izdelali perspektivni pian razvoja. Ja, pa v maju na svidenje!“

Ob koncu naj povem še to, da je Vedrog v kozmetiki na petem mestu v Jugoslaviji, v proizvodnji pudra pa na prvem mestu že tri leta in da sta dve Tokalon kremi prejeli zlato medaljo.

MILOVAN DIMITRIČ

Tako pri Vedrogu polnijo šampone. Dolga polivinilasta kača se spreminja v stroju v neskončni trak iz samih šamponov. Treba jih je le še razrezati in že so pripravljeni za pot med kupce. - Foto M. Dimitrič

IZ TISKARNE PTT: Modernizirano podjetje

Rojstna letnica PTT tiskarne je že preokročila mejo petdesetih let. Dobrih šest let pa ima ta tiskarna svoj sedež v naši občini. Zato bi bilo prav, da o njej spregovorimo nekaj besed. Ali bolje rečeno, prepustili smo besedo njenemu direktorju Janezu Cerarju, ki nam je povedal sledeče:

„Naša tiskarna, v kateri je trenutno zaposlenih 85 delavcev, že četrto leto deluje samostojno. Kot je znano, smo se leta 1968 dokončno dezintegrirali z beograjsko PTT tiskarno, saj so nas bremenile poslovne težave. Čeprav že dalj časa naša osnovna dejavnost ne temelji na izključnem tiskanju poštnih obrazcev, smo ime PTT tiskarne obdržali. Naš asortiment je danes dvojen, bi lahko rekli. Po eni strani še vedno preskrbujemo s poštnimi obrazci (okrog 500 vrst) Slovenijo in morda, kar je zelo zanimivo, v celoti pokrivamo s tovrstnimi obrazci področje sosednje Hrvaške in Bosne in Hercegovine. Po drugi strani pa se ukvarjamo s komercialnim tiskom, se pravi prospekti in knjigami.

metod tiska, uvedli offset tehniko (tudi za fotografiranje), kar pa se je že dosedaj bogato obrestovalo. To nam lahko pravzaprav potrdi za 18 odstotkov prekoračen že sicer visoko planiran finančni uspeh. Offset tehniko smo namreč uvedli pred časom. Moram pa pripomniti, da je to novost podjetje v celoti samo financiralo, čeprav stroški v višini 1,2 milijona za takšno podjetje niso ravno majhni.

Tudi letos smo se odločili za investicijo v višini 800 tisočakov, s katero bomo modernizirali knjigovodstvo. Kot sem že dejal, smo v vsem času uspešno razvijali tudi knjigotisk, vendar se je za nadaljnjo uspešnost pokazala nujnost po opremiti knjigovodstvo. V okviru te investicije pa bomo verjetno nabavili še nekatere dodatne aparature za offset tehniko (aparati za stavljenje).“

JANJA DIMITROVIČ

VIČANI - VINIČANI

V kolednici na naslovni strani noveletne številke Naše komunne stoji pomotoma Viničani namesto Vičani. Ne rečemo, da v tistih dneh med Vičani ni bilo tudi kakšnega viničana, ampak v pesmi gre le za napako, ki pa bi jo - prej ko tiskarskemu skratku - pripisali za šalo razpoloženemu Tiskarskemu Skratu. Upamo, da so jo naši občani tudi tako razumeli! - Uredništvo

DOPOLNILO

V noveletnih čestitkah vodilnih slovenskih politikov je pomotoma izpadla naslednja želja predsednika Zveze mladine Slovenije Zivka Pregla: „da bi Zveza komunistov postala resnična avantgarda delavskega razreda“. Bralce naprošamo, da s tem prejšnjo pomanjkljivost dopolnijo. - Uredništvo

Janez Cerar, direktor tiskarne PTT

Delovni predsednik je nato predlagal izvolitev častnih članov društva: Milana Robežnika, Franca

Novaka, prof. Branka Božiča in Jerneja Čertanca.

NANI SEVER

R A Z P I S

Občinska Zveza prijateljev mladine Ljubljana Vič-Rudnik Trg mlad. del. brigad 7/1, soba 11, telefon 22-603

i š č e

za „Mladinsko letovišče“ Pacug pri Portorožu

1. oskrbnika
2. kuharico
3. kuharske pomočnice
4. delavce in delavke za občasna dela

Ad 1. Zaželen mlajši upokojenec, član ZRVS ali ZB, ki ima smisel za organizacijo in manjša opravila. Zaposlitev v pred in po-sezoni.

Ad 2 in 3) Zaželen glavne kuharice oz. pomočnice iz VVZ ali šol v občini. Zaposlitev med šolskimi počitnicami.

Ad 4) Delavci in delavke za občasna dela v pred in po sezoni.

Pismene ponudbe pošljite na zgoraj navedeni naslov, kjer dobite tudi vse potrebne informacije. Uradne ure: ponedeljek, sreda in petek od 8. do 12. ure in v sredo od 14. do 16. ure.

ILIRIJA DOKAZUJE NEŠKODLJIVOST LASULJ

Nartalas neškodljiv

Na „bitko“ sem se pripravil, če se je „nasprotnik“, pa ne vem. Znašli smo se iz oči v oči, vsak na svoji strani mize. Nasprotni mene sta sedeli Marija Marolt, samostojni referent v prodajni službi Ilirije in dipl. ing. Meta Mlakar, tehnični vodja oddelka Nartalas tovarne Ilirija. Pred sabo sta imeli vrsto papirjev, jaz pa še več vprašanj. „Bitka“ se bo bila okoli Ilirijinega izdelka: Nartalas lasulj. Sklenil sem zastopati stališče, da so te lasulje škodljive - naj se enkrat že pokaže, ali je to res ali ne. Izida vam seveda še ne smem povedati.

Odločil sem se za frontalni rapad in torej presenečenje, ki daje upanje na zmago. Veliko se govori o škodljivosti lasulj in to ne le pri nas, temveč tudi v Zahodni Nemčiji itn. Človek postane menda plešast, loti se ga lahko menda kolera (!!!) ... Na to prisega baje tudi nekaj doktorjev znanosti in sploh nekdo seje paniko. Zakaj? Kakšno je ozadje?

Ilirijini predstavnici sta pripravljeno odbili močan in direkten udarec. „Možnost je, da so to protipropagando sprožile tovarne raznih barv za lase in skušajo tako uničiti konkurenco. Druga resnica pa je, da so to prazne čenče, saj do danes še nihče ni niti za eno lasuljo dokazal, da škodi. Največ očitajo lasuljam iz Hongkonga in drugim, ki imajo podlogo iz sintetike, kar povzroča srbenje. Lasuljam na bombažni podlogi, kakršne proizvajamo mi, pa sploh še ni nihče nič očitil, medtem ko tega ne bi mogli trditi za lasulje iz deloma elastične podloge.“

Nisem maral odnehati. „Kaj pa oficirska pokrivala, za katera je znano, da povzročajo plešavost? Lasulja je prav tako pokrivalo.“

Oficirska kapa je neprodušna in se lasje kuhajo, pri naši lasulji pa dihajo. časovne omejitosti nošenja pri nas ni. V Iliriji jo mnoge nosimo pozimi in poleti (obe sogovornici tudi, op. pisca), pa ni še nobenih posledic. Lasulja ščiti glavo ne le pred mrazom, temveč tudi pred vročino. Tako smo prodali lasulje že več plešastim, ki so šli v Indijo, kot zaščito pred soncem. Poleti je malce

bolj toplo kot šicer, vendar ni nevzdržno, kot trdijo to tiste, ki lasulje še nikoli niti imele niso. So pa lasulje tudi ekonomičnejše predvsem z ozirom na pomanjkanja časa, saj ni treba hoditi vsak teden k frizerju, pa tudi vlaga, meglina in dež jim ne škodijo. Skratka, za Ljubljano idealno!

Ker sem uvidel, da s frontalnim napadom ne bo nič, sem se odločil za zvijačo. „Sedaj pa še odkrito povejte kaj slabega o lasulji Nartalas!“

„Slabega ni moč reči. Seveda pa tudi ni vse idealno. Prvi teden so z lasuljo težave, ker veste, da jo imate na glavi. Tudi plombo na zobu prvi teden stalno občutite. Stranke se pritožujejo, da se lasulje svetijo, vendar pozabljajo, da se zdravi lasje tudi svetijo, vendar jih nesnaga zamori. Lasulje so občutljive na previsoke temperature (35 stopinj), se tudi skuštrajo, čeprav ne lahko, vendar kodravost ostane.“

„Očitno je, da so Nartalas lasulje resnično v redu, pa povejte še kaj splošnejšega o njih.“

„Lasulje so izpodrinile lasne vložke. Nartalas ima bombažno podlogo, ki daje koži dovolj zraka, saj je popolnoma luktinčava. Izdelujemo jih v 28 standardnih barvah in 10 odtenkih ter v 8 Color barvilih (vpadljive barve kot npr. roza, zelena, vijoličasta itn.), pa tudi šatirane (s svetlim ali temnim pramenom). So treh dolžin in velikosti, kodrave in gladke. Proizvajamo jih iz ameriške surovine dynel in smo jih lani prodali 30.000. Najbolje gre v prodajo tip Julija, pa tudi Maja in Vesna.“

Na našem trgu smo z modnimi lasuljami zaorali ledino pred letom dni in smo morali učiti tako potrošnika kot frizerje. Pridobili smo oboje. Delovno silo je treba namreč izučiti, saj so naše lasulje šele polizdelki, ki jih mora frizer prilagoditi okusu stranke s striženjem in oblikovanjem. Za to skrbe v 120 Nartalas servisih širom po Jugoslaviji. Lasuljo je treba prati približno na tri mesece, jo česati s kovinsko ščetko in glavnikom, sploh pa za to skrbe servisi.“

„Bitka“ je bila končana. Priznati sem moral poraz, saj so mi dokazali, da so lasulje Nartalas neškodljive in torej le brez skrbi po njo!

M. DIMITRIČ

BREZOV ŠAMPON
ILIRIJA - kozmetika NARTA

CIGARETE, VISKI IN LASULJA

Izžrebani srečniki

V našem uredništvu, ki – resnici na ljubo – ni veliko, smo imeli po novem letu pravcato obsedno stanje. Zasuli ste nas namreč z rešitvami križanke, saj jih je bilo kar 538. To je za naše razmere in naklado zelo veliko in pomeni, da berete Našo komuno in da smo v tem času le vzpostavili stik z vami in vi z nami. Zaradi tako dobrega odziva bomo verjetno tudi v prihodnje še organizirali podobne nagradne natečaje oziroma križanko.

Križank je bilo vsepovsod polno. Predali urednikove mize so se polnili s križankami, še celo tajnici Marjani smo morali omejiti njen že itak skromni življenjski prostor in smo tako komaj čakali zrebanja.

V sredo ob štirih je štiriletna Bredica Novak začela ogledovati velik kup kuvert in izbirati srečnega dobitnika 1000 cigaret Filter 57, ki mu jih poklanja Tobačna tovarna Ljubljana. V modri kuverti je bila pravilno rešena križanka in ob robu zapisano ime:

Lasulja Nartalas: Zdenka Zupančič

TINA MISLEJ, Dolenska cesta 17, Ljubljana. Prvo nagradenko smo tako že dobili in Bredica je morala ponovno na delo. Pa se ni nič bala, čeprav je komisija treh: upokojenke Dragice Zupančič iz Ljubljane, kmeta Alojza Tonija z Iga in upokojenca Jožeta Preka z Bresta zelo strogo gledala, saj je morala paziti na zakonitost in da bo sploh vse tako, kot mora biti. Bredica je izvela križanko Ivanke Pregelj, Tržaška 20/B, Ljubljana, vendar je bila napak rešena. Bredica je sploh imela še precej dela, saj je vlekla in vlekla, pa ni hotelo biti pravilne rešitve. Izvela je še rešitve: Draga Dornik, Vrhovci VIII/9, Andrej Pihec, Brezovica 67 in Janez Strnad, Viška cesta 49/a; Darilo: tri steklenice originalnega škotskega viskija, ki ga je poklonilo trgovsko podjetje Mercator, še vedno ni imelo lastnika. Končno je Bredica izvela pravilno rešitve. Nagradenka je HELENA KOZINA, Vnanje Gorice 32, Brezovica. Tretjo nagrado, lasuljo po izbiri, ki jo je poklonila tovarna Ilirija, pa je dobila ZDENKA ZUPANČIČ, Viška 49/a-3. vhod.

Dobitniki so bili tako izžrebani in bilo je le še treba pokloniti nagrade. Radovednost nas je mučila še toliko, da smo si ogledali, pri katerih pojmi je bilo največ napak. Največkrat so se reševalci motili pri pojmih rial in rasa. Pri pojmu: angleški filmski igralec pa smo upoštevali obe rešitvi karr in kerr, ker je prišlo pri geslu „tovarne koka“ do napake.

Z nagradenko Heleno Kozina smo odšli v MERCATOR, kjer so ji slovesno izročili tri steklenice viskija in še nekaj dobrot. Seznanili so jo tudi s poslovanjem tega jugoslovanskega trgovskega giganta. Zelo pa so bili veseli, da je Helena že ves čas potrošnica Mercatorja in je torej nagrada prišla v prave roke. Helena pa je povedala: „To je prva nagrada, ki sem jo kdaj dobila. Doma so že sklenili, da cigarete dobi oče, lasuljo mama, no, na viski pa so pozabili in tega sem dobila. Piti mi bo pomagal pa fant, saj mi je

3 steklenice viskija: Helena Kozina

pomagal tudi pri reševanju križanke.“ O Heleni moramo povedati vsaj še to, da dela v CGP Delo v tiskarni in da je sploh veselo dekle.

Tudi v tovarni ILIRIJA nas je sprejela celotna ekipa. Nagradenko Zdenko Zupančič so, potem ko si je ogledala v boutique Narta studija razstavljene lasulje, posadili kar na stol in ji pričeli urejevati rjavo kratko nakodrano modno lasuljo. Demonstratorica Milena, ki dela v studiu Nartalas, se je na vso moč trudila in Zupančičeva je bila s svojim videzom v lasulji tovarne Ilirija nadvse zadovoljna. Zupančičeva pa ni povedala, ob kakšnih prilikah bo nosila lasuljo (morda pa bo šla z njo tudi v šolo, kjer je profesorica?)

Cakali smo le še na Tino Mislej, da bi ji izročili darilo TOBAČNE TOVARNE LJUBLJANA, 1000 cigaret Filter 57. Ze smo skoraj obupali, ko je le prišel upokojenec Borivoj Vilhar in povedal, da je prišel namesto sestre, ki je na okrevanju v Portorožu. Povedal je, da ima naša nagradenka Mislejeva 82 let in da je upokojena učiteljica, in da ne kadi. Cigarete bosta menda poklonila sestri Tilki Vilhar, ki po izjavi Borivoja „kadi kot Turek“.

Vilhar je povedal, da je to prva nagrada, ki jo je dobila njegova sestra, čeprav je njen hobi reševanje križank. Borivoj Vilhar pa se ni nikakor pustil slikati in vam tako žal ne moremo pokazati velikega zavitka cigaret Filter 57 in zlatega trakca na zavitku.

Reševalci, ki niste imeli sreče, pa na svidenje prihodnjič!

M. DIMITRIČ

USMERITEV ŽIVINOREJE V LETU 1972

Posebna pozornost kooperaciji

Slovenska živinoreja že nekaj let križari v viharjem morju gospodarstva. Vendar vse kaže na to, da se morje umirja, da bo živinoreja le našla mesto v pristanu tržišča. To so vzpodbudne vesti za vse rejce goveda, prašičev, perutnine in konj.

Nemajhna prizadevanja za organiziranje proizvodnje in prometa z živino oziroma proizvodov živinoreje že dajejo prve rezultate. Dosegli smo, da fond za stabilizacijo pri gospodarski zbornici uspešno deluje, izplačujejo premije za plemenske telice in pitano govedo. Še vedno se srečujemo s problemom, da vrsta kmetijskih gospodarskih organizacij oziroma mesne industrije stoji ali se ne vključuje. Nikakor ne razumejo ali nočejo razumeti, da urejene razmere v živinorejski proizvodnji zahtevajo tudi nekaj lastne udeležbe, in da ni mogoče črpati samo družbenih sredstev. Sicer pa so te organizacije znane po svoji izoliranosti od družbenih dogajanj in da v preteklosti niso in še danes ne vlagajo ničesar v živinorejsko proizvodnjo, na trgu pa so to slabi kupci z nizkimi cenami. Hkrati renovirajo mesno industrijo z lastnimi sredstvi. Ta sredstva niso plod uspešnega dela, temveč odvzeta živinorejski proizvodnji z nizkimi odkupnimi cenami živine. Eventualne kadrovske spremembe bi samo pospešile napredek, kajti ljudje so osnovni faktor razvoja ali zaostajanja.

V minulem obdobju smo dosegli povečanje staleža goveje živine. Dosegli smo, da ni več pretiranega klanja telet. Nadalje smo še dosegli, da teleta koljejo pri ustrejni teži. Pri cenah se še nismo uspeli dovolj organizirati, zato so le-te nihale. Cenam velja posvetiti še naprej vso pozornost. Doseči moramo pravo razmerje med cenami mleka in cenami telet. Ta odnos v razmerju 1:10 je zelo pomemben, sicer se stvari razvijajo v škodo mleka ali telet. S pravinimi cenami bomo dosegli normalno obnovo črede, hkrati se bo pričel tudi odkup mleka.

PRAVILNA REŠITEV NOVOLETNE KRIŽANKE

Srečno Novo leto – Petrovaradinec – eta – vas – resine – vam želi – Racin – rial – LR – rasa – odmev – nravnost – branik – tovor – ček – čopek – Istra – IS – arkada – start – neokusnost – Ren – armada – tram – Niš – NRT – Aoni – tkalka – Ines – salto – Murn – Kerr – sir – optik – Meir – je – taksa – tobačna tovarna – Ljudmila – Jenisej – jer – alk – osem – Ural – ja – Nace – Butale – AN – ZN – LZ – sito – Njgoš – Japonec – celota – ala – are – Isa – zver – Nero – Tripoli – AN – amater – Arabija – Ist – Mercator – RS – ker – Zei – Dinamo – NT – Kajn – jadmica – Alan – AT – Tamar.

Minulo leto predstavlja mejnik v seriji let, ko je živinoreja zaključevala z izgubo. Tokrat temu ni tako, seveda je tu prispevala svoje premija stabilizacijskega sklada. Večji so problemi z mlekom kot pri pitanju, zato imamo primere, da organizacije zmanjšujejo mlečno čredo, povečujejo pa pitanje. Nasprotno, pri kmetovalcih se je s korigirano ceno mleka interes za to proizvodnjo močno povečal. K temu prispeva tudi akcija preusmerjanja kmetij v specializirano proizvodnjo. Žal je akcija zajela še vse pre malo kmetij, tako rekoč samo vzorčne primere. V minulem letu se lahko pohvalimo s fenomenom, ko je cena „sena“ dosegla nivo cene žit, to pa je visoko nad realno vrednostjo. Tudi to je dokaz, da je živinoreja močno med nami in da se ji kmetijski proizvajalci ne odpovedujejo, razen v primerih, kjer prevladuje čisti komercializem, tam so seno prodali, govedo pa uknili. Želeli bi, da bi bilo takih posameznikov in organizacij čim manj.

Ko se odločamo za živinorejo, so še vedno v ospredju naše pozornosti lanski zapetljaji okoli močnih krmil, ki jih praktično v prosti prodaji ni bilo. Vzrokov za take razmere je več. Osnovni problem je v tem, da na našem trgu primanjkuje koruze kot osnovne surovine za močna krmila. Cena koruze je dosegla vrtočlovo višino, vendar si intenzivnega pitanja brez koruze ne moremo zamisliti. Razmere okoli koruze se še niso uredile. Vojvodina kot osnovni proizvajalec koruze stremi za tem, da obdrži visoko ceno koruze. To

ji za sedaj lepo uspeva, kajti potrošnja koruze je močno narasla in še narasča. Tu je nujna preusmeritev na pridelovanje doma. Izkoristiti moramo vse možnosti, ki jih imamo: seme, površine, agrotehnika itd. V koruzi so velike rezerve, ki se bodo izplačale skozi ceno pitanja. Na srečo so kmetovalci to že spoznali in lahko pričakujemo, da se bodo površine s koruzo znatno povečale. Tu bi morala opraviti svojo vlogo kmetijska pospeševalna služba, da bi se dejansko izkoristile vse možnosti pridelovanja koruze in dosegli maksimalni hektarski donosi. Koruzni problem sicer še nekaj časa ne bo rešen. Uvoz koruze po zadnji devalvaciji ni več interesanten, ker je na svetovnem trgu cena koruze porasla. Torej nam ostanejo le lastni viri, ki jih velja razširiti in izkoristiti, ker so sigurni in ceneni.

Posebno pozornost zaslužijo kooperacijski odnosi. Če hočemo aktivirati živinorejsko proizvodnjo, doseči blagovno proizvodnjo, moramo vzpostaviti take medsebojne odnose, da bodo to proizvodnjo spodbujali in zadovoljevali oba udeleženca. To ni lahka naloga in zahteva poznanje faktorjev, ki vplivajo na odnose in končne rezultate. Doseči moramo tak odnos, da se bo kooperant počutil kot sestavni del organizacije, s katero kooperira. Da je možno doseči tak odnos, kažejo primeri kooperacije na Hrvaškem z mesno industrijo Gavrilovič. Tu so medsebojni odnosi dosegli tako stopnjo, da se kooperantje počutijo kot člani delovne organizacije, čeprav to niso.

V Sloveniji ni malo kooperantov, vendar z obstoječimi odnosi ne moremo biti zadovoljni. Dogaja se, da tako organizator kakor kooperant nista zadovoljna. Organizator ni zadovoljen s kvaliteto izpizane živine, kooperant pa ne z zaslužkom. Tako se ustvarja medsebojno nezaupanje, ki še ni premagano. Sedanji kooperacijski odnosi še vedno preveč temeljijo na komercialnih odnosih, pre malo pa na odnosu skupnega vlaganja in obojestranskih potreb. Pri nas še ni prevladalo spoznanje, da sta drug drugemu potrebna, organizator kooperantu, kooperant organizatorju. To spoznanje je nujno, če hočemo, da bo kooperacija napredovala. Razvoj gospodarstva narekuje organizirano surovinsko zaledje, da nismo odvisni od tržnih nihanj ponudbe in povpraševanja. Sodobna kooperacija temelji na skupnih vlaganjih in porazdelitvi rizikov, ki so različni – od vzrejnih do komercialnih. Povečana proizvodnja v kooperacijski proizvodnji tudi finančno zadovoljuje oba partnerja.

Velikokrat se nam dogaja, da imamo proizvodnjo, nimamo pa prodaje. Živinorejski proizvodnji – konkretno pitanju – teh problemov ni. Pitanje od leta 1968 naprej trg potrebuje tako doma kot zunaj in ni bilo večjih problemov s prodajo, dasi klasična cena ni bila vseskozi ustrezna. Problemi v prodaji bodo le, če ne bo ustrezne kvalitete, kvaliteta se lahko prodaja dosežejo se tudi ustrezne cene. Trg se zanima za vse kategorije goveda, teleta, za 330 kg mlada goveda, za izvoz v živem v Italijo, glavne pitance za potrebe domačega in inozemskega trga. Odločiti se moramo za tisto kategorijo pitanja, ki najbolj ustreza pogojem, ki jih imamo v gospodarstvu. Ing. L. H.

MLADI ČLANI RK V AKCIJI

Že 18. 1. 1972 se je prvič v tem letu sestala komisija za mlade člane pri občinskem odboru RK Ljubljana Vič–Rudnik. Udeležba je bila kljub zaključku šolskega leta več kot zadovoljiva. Od štirinajstih predstavnikov osnovnih šol se je sestanka udeležilo 11 mentorjev, kar kaže veliko zainteresiranost ravnateljstev in pedagogov pri usmerjanju učencev v dejavnosti RK.

Na tej seji so razpravljali predvsem o pripravi tečajev prve pomoči in zbiralni akciji oblačil za učence posebnih šol v Sloveniji. Tečajji prve pomoči bodo ves februar in marec,

aprila pa bo občinsko tekmovanje. Najboljše ekipe se lahko udeležijo republiškega tekmovanja v prvi pomoči. Vse organizacijske in materialne izdatke krije občinski odbor RK Ljubljana Vič–Rudnik.

Nadalje je komisija razpravljala o pomoči v oblačilih posebnim šolam v Sloveniji. Ker te nimajo dovolj sredstev za nabavo oblek, so vodstvo šol zaprosila za pomoč. Občinski odbor RK je sklenil, da v sodelovanju z osnovnimi šolami na e občine organizira posebno akcijo. Zbirala se bodo le otroška oblačila in to 2. ter 3. februarja na naših osnovnih šolah. Ves nabrani material bodo takoj poslali najbolj potrebnim šolskim zavodom. B. J.

V SPOMIN REVOLUCIONARJU ALOJZU KUSOLDU-VASILJU

V delih svojih živel boš večno

in zaupanje v samega sebe. V najbolj odločilnih trenutkih si nastopal zavestno in smelo, hitro in brez omahovanja. Tedaj si se znašel prav tam, kjer je bila tvoja prisotnost odločilnega pomena. Vsi borci, ki smo te poznali, smo te zaradi teh svojih lastnosti imeli izredno radi.“ Tako je govoril ob odprtem grobu svojemu soborcu iz Ljutomerke brigade Hinko Bračuz-Ok. O Kusoldu komunistu pa je govoril namestnik sekretarja OK ZK Ljubljana Vič–Rudnik Alojz Dolničar.

O ljudeh, ki na življenjski poti nimajo madežev, je težko pisati, saj jih je zelo malo in je človek tega nevajen. To pa je treba storiti tokrat, ko opisujemo življenjsko pot Alojza Kusolda. Pisati moramo o borcu, ki se ni gnil za materialnimi koristmi, ki ni zavzemal visokih administrativnih položajev, bil pa je v prvih vrstah, ko se je gradila slovenska komunistična partija in vodila revolucija za našo sedanost. Kljub vsem odlikam je zaradi svoje skromnosti želel ostati po končani borbi v ozadju, čeprav ni prenehal delati. Delal je do zadnjih dni, čeprav je imel na plečih že osem križev.

Marsikdo, ki ga ni poznal, si želi spoznati preteklost požrtvovalnega borca, tisti, ki pa jo poznajo, si žele morda podrobnosti ali pa jim bo drag že spomin nanj. Zato smo sklenili posvetiti v preteklost s pomočjo tekstov, ki jih je pisal Kusold sam o sebi.

6. VI. 1890 je na Dunaju prvič zajokal nezakonski sin Alojz Kusold. Staršev sploh ni poznal, kasneje pa je izvedel, da je mati umrla nekje pri Kočevju po povratku iz Amerike. Eno leto starega otroka so poslali iz dunajske bolnišnice v Ljubljano. Tam so ga dali na posestvo

nekega dolenskega kmeta, kjer pa mu ni bilo ravno z rožicami postlano. Med tujimi ljudmi je moral stalno trdo delati, posebej še ker je bil gospodar zelo strog. Izmučen je zaspal na paši, za kar je bil tepen. Palič je po njegovi izpovedi sploh imela veliko vlogo na tistem posestvu.

Šolo je obiskoval tudi le kdaj, dar je mogel in je tako hodil prvi dve leti le po dvakrat tedensko v šolo. Ob koncu štiri letnega šolanja je sam opazil, da pravzaprav ne zna nič, čeprav je dobredno hlepel po znanju. Tedaj je začel sanjati o poklicu kolarja ali mlinarja, čeprav se je izkazal tudi pri kmečkem delu. Želja po znanju in samostojnosti pa ga je gnala v svet, v Ljubljano. 17-letni fant se je znašel nenadoma v novem okolju, v tovarnah. Sam se je spominjal teh časov nekako takole: „Delal sem v raznih podjetjih in v pivovarni Union-tovarni za hmelj itd. Že takrat sem opazil in čutil krivice, ki so se godile delavcem v tovarnah. Težko in odgovorno delo in majhna plača sta delavca samo izkoristila. Strokovnih organizacij takrat še nisem opazil.“ 20-letni sem se za knjige in bral.“ 20-letnega fanta so poklicali k vojaški kom, kjer je ostal tri leta in okušal tudi tam nepravilnosti tedanjega sistema, saj je bil odslužil vojaški rok, je bila na povedana vojna in poslali so ga v Galicijo na fronto proti Rusiji. Že po nekaj tednih je padel v rusko ujetništvo, kjer je sel spoznal, da je med brati-Slovan. Lepo so ravnali z njim in poskrbeli tudi, da je ozdravel, ker je bil ranjen. Ko je ozdravel so ga poslali na deželo v Sibirijo pomagat kmetom pri njihovi opravilih. Kmalu se je javil na delo v rudniku, nato na parno

REDNA SKUPŠČINA RK

Vse priznanje članom in aktivistom

Z zastavami Rdečega križa, s plaketami in pokali je bila okrašena velika sejna dvorana, ko je 21. decembra sprejela člane Rdečega križa, ki so se zbrali na peti redni skupščini RK občine Vič-Rudnik. Po že nekako tradicionalnem dnevnem redu (otvoritvi, izložitvi delovnega predsedstva in organov skupščine ter sprejemu poslovilnika skupščine) je v izčrpnem poročilu dosedanjega predsednika Milan Semrou orisal delo občinskega odbora Rdečega križa, ki je bilo v zadnjem obdobju zahtevno in tudi uspešno.

Malo pred tem, ko je delovni predsednik dr. Dušan Repovš zaprosil navzoče k razpravi, so podmladkarji Rdečega križa čestitali Antonu Jarcu – predsedniku krajevnega odbora Krim-Rudnik ob njegovem 80-letnem jubileju. Sama razprava je že v začetku nakazala osrednje vprašanje, kateremu naj bi prav ta humana organizacija v boju dočela usmeriti svoje delo – pomoč osamljenim in ostarelim osebam v naši občini, ki pa jih je, kot je povedal direktor občinskega zavoda za socialno delo Janez Vrhovec, nekaj več kot tisoč. Opozoril je predvsem na nudenje pomoči tem osebam z nego in tisto pravo „človeško nesebičnostjo“, kajti materialno podporo zagotavlja tem ljudem prav zavod. Ta pomoč pa mora temeljiti predvsem na tem, da osebo naučimo pravilne nege in pomoči, kajti pri tem je posebno pomemben in tudi ničkolikokrat prisoten faktor odzemanja osebne svobode bolnemu starmu občanu. Slišati je bilo tudi šte-

vilne predloge in celo zahteve po čimprejšnji vzpostavitvi pomoči, ki naj bi jo organizirale krajevne skupnosti, ki tudi najbolj tekoče spremljajo socialno problematiko na svojem terenu. Občinski odbor Rdečega križa, ki zajema kar 23 osnovnih organizacij RK (šest pa jih še ni vpisanih v register) in dva aktivna s skupno 15.322 rednih članov, je v pretekli mandadni dobi delal v desetih komisijah. V okviru komisije za elementarne nesreče in prvo pomoč velja omeniti zlasti uspeh dveh ekip prve pomoči, ki sta na tekmovanju tovrstnih ekip krajevnih skupnosti, delovnih organizacij in RK mesta Ljubljane dosegli prvo in drugo mesto. Osnovna načelaza obvarovanje in ohranitev zdravja pa so privabljala širok krog naših občanov na različna zdravstvena predavanja (v štirih letih se jih je vrstilo kar 740), ki jih je organizirala komisija za zdravstveno vzgojo v osnovnih organizacijah, delovnih organizacijah in šolah.

Komisija za socialno dejavnost se je v preteklih letih že spoprijemala z reševanjem hujših primerov osamljenih in ostarelih oseb s tem, da so člani Rdečega križa sodelovali z zdravstvenimi socialnimi komisijami pri krajevnih skupnostih, vendar stoji pred komisijo v prihodnjem obdobju težavna naloga pomoči tem osebam. V ta namen so ustanovili pri občinski konferenci SZDL koordinacijski odbor za pomoč ostarelim. Utrdila naj bi se predvsem sosedska pomoč, pomoč aktivistov in mladih članov RK... Uspešno delo te komisije pa je bilo opravljeno tudi na drugih področjih. Tako so v štirih letih zbrali več kot 35 ton oblačil, posteljnine, obutve in drugega blaga. V tej lahki rečemo množični akciji je sodelovalo skoraj dva tisoč članov, pomoč pa je dobilo skoraj šest tisoč občanov. Fluorografske akcije pa se je udeležilo kar 99 odstotkov naših občanov. S to akcijo je bilo na novo odkritih 41 tuberkuloznih bolnikov ter 26 primerov pljučnega raka. Zaradi takega rezultata te akcije se občinska skupščina odločila, da bo v bodoče fluorografiranje vsako tretje leto.

Tudi ostale komisije za propagando, kadrovsko-organizacijska vprašanja, za financiranje, za male asanacije in za letovanje otrok (na Debeli rtič so poslali 150 otrok, v Pacug 27 in na Vransko pet otrok) so svoje delo opravljale uspešno.

Naj se povrnemo k razpravi. Zelo živahno se je razpletala diskusija o krvodajalstvu v naši občini. Krvodajalskih akcij, ki se jih je udeležilo prek deset tisoč občanov, (zelo zadovoljiv uspeh) ne bi verjetno izpeljali tako uspešno, če ne bi bilo tako skrbno organizirane v delovnih kolektivih, šolah in na terenu. Nemalo zaslug za krvodajalstvo v naši občini pa je mela Pavla Hladnik, ki se ji je odbor za njeno poštovno delo tudi prisrčno zahvalil. Naj še povemo, da je bilo podeljenih 396 srebrnih značk, 177 zlatih in 16 diplom. „Ne smemo ostati na pol poti, še naprej moramo krepiti in širiti vrste darovalcev krvi,“ so si bili enotni razpravljavci. „Že zdravnik lahko v tej smeri veliko naredi,“ je menil dr. Čeč iz Velikih Lašč, zdravega občana lahko s prijazno besedo vzpodbudi k darovanju krvi.

Angela Kumše pa je opozorila prisotne na še en zelo pomemben problem – alkoholizem. Občinski svet

za zdravstvo že proučuje to problematiko, vendar bo pri reševanju le te potrebna tudi pomoč in sodelovanje drugih organizacij, v prvi vrsti seveda tudi Rdečega križa.

Na vseh osnovnih šolah v naši občini obstajajo organizacije Rdečega križa, ki delujejo uspešno, so pa tudi nekatere, ki se z večjimi uspehi za sedaj še ne morejo pohvaliti. Mladi člani RK so tako pri svojem delu povezane s terenskimi in občinsko organizacijo, kot vsako leto so tudi letos pozdravili invalide, ki so s Sončnim vlakom prispeli v Ljubljano, zbirali so denar in obleke, obiskovali so predavanja, filmske predstave, nesebična pa je bila tudi njihova pomoč pri skrbi za ostarele, bolne in prizadete občane. Ekipa mladih članov Rdečega križa so se med seboj že tudi pomerile (zmagala je ekipa vrhovskih solarjev). „Mladino pa bo v bodoče potrebno še intenzivneje vključiti v aktivnost RK, zato naj bi to vlogo sprejele šole, internati, organizirale naj bi se enkratne akcije, tečajji (tudi po internatih), ustanovila pa naj bi se enajsta komisija pri občinskem odboru RK – komisija za srednješolsko mladino,“ je dejal Jože Bavs.

Naj za konec napišemo še besede podpredsednika republiškega odbora Rdečega križa tov. Ogorelca, ki je dejal: „Vaš občinski odbor, ki ima težavno delo, saj zajema široko in obsežno območje z vse prej kot zadovoljivimi prometnimi zvezami, območje, kjer se srečujete z mnogovrstnostjo pojavov in težkih problemov, je svoje delo dobro zastavil. Nekaj let nazaj in posebno še zadnje leto je bilo njegovo delo resnično zelo uspešno. Zato naj izrazim vsem aktivistom in članom zahvalo in željo za uspešno delo v bodoče.“

Izvolili so tudi nove člane občinskega odbora, člane nadzornega odbora, delegate za skupščino Mestnega odbora RK ter delegate za skupščino Republiškega odbora RK. Nov občinski odbor sestavljajo: predsednik Friderik Poljšak, podpredsednika Pavla Hladnik in prof. Alojz Bertonec ter sekretar Jože Bavs.

V spodnjih prostorih občinskega poslopja pa je bila več dni tudi razstava, ki so jo pripravili mladi člani Rdečega križa in ki je vzbudila pri občanah mnogo zanimanja.

JANJA DOMITROVIČ

V spomin pisatelju Barja

Joži Likoviču

Pesnik in pisatelj našega Barja Jože Likovič se je rodil 5. marca 1900 na Rakeku in umrl pred letom dni 25. decembra 1970 v Ljubljani.

V svet muze je zašel že s sedemnajstimi leti, ko je priobčil prve pesmi v Zori, svoje najzreleše pa v Mladiki, ki ji je ostal zvest do njene zadnje številke 1941. leta, ko je prenehala izhajati zaradi vojne. Svoja dela je objavil v kakih petnajstih raznovrstnih kulturnih in drugih revijah ter v časnikih.

Ker je že v otroških letih ostal brez očeta, železniškega delavca, je zgodaj občutil težo siromaštva, ki se je med prvo svetovno vojno še bolj stopnjevala. To ga je navdalo, da je pisal pesmi s socialno tematiko, ki so izhajale v Delavski pravici.

Kot močan pripovednik je odkrival v razgibanem, domačnostnem slogu barjanske razpoloženjske in krajinske motive ter posebnosti in duha te pokrajine, ki se pletoje po kotičkih pozabljenih lepot, po samotah in gričih. V mrmranju globač in spreletavanju svitanic („svetinj“) je dojemal svet odmaknjenih tajn in usod, povezan s skrivnostnimi silami. Odloemek iz povesti „Večnik na jezerišču“ nam pričara to sliko.

V adventnih kvaternih nočeh oživi pozabljeni stržen sredi jezerišča. Zelenkasti močvirski ognji jezljajo ter brizgajo po šotišču, šilasti plamenčki letajo od hrastov do trhlenih čokov nekdanjega rimskega mostu, veselo preskakujejo krtnaste brežuljke ter minevajo na koncu zmric in ajdovih leh. Stržen je del zapuščenega struge stare Ljubljanice. Ob jesenskih povodnjih, ko obležijo goste, sive vode po barju, se še zaznavajo bregovi stare struge; tudi tem grebenom trdinske zemlje pravijo domačini stržen. Goričevski barjani trdijo, da so iznajdljivi Rimljani v davnini zaradi podpeškega kamnoloma obrnili Ljubljanico na blatah proti Žalostni gori. Še danes je vidna stara struga, polna skritih vretij, jezerski okenc in zamirnega bičja. Tajinstven šepet se plete med kršljikovjem in robidami. Tam se spreletavajo skrivnosti in siva stoletja. V grezstem dnu ležijo potonele ladje in izgubljeni čolni, čiški tovori, nabrežinski marmor, zavoji benečanske svile, koralde, dunajska pošta, blago in krivične tržaške duše, ki jih je pogoltnila v jesenskih viharjih razburkana jezerščina...

Izvirno podobno snov je v klenem originalnem jeziku, ki korenini v domačem izrazoslovju, prikazal in odtrgal pozabi v baladah in črticah Plesalka in škrat, Brodar in jezerka, Kréma v breznu jezera, Pokojišča kralja Matjaža in drugih. Te prepletajo tudi razni oderuhi, goljuji, sumljivi klateži, berači, čolnarji, kmetiči na drobni borni domačiji tedanjega sveta.

Nekdanje fašistično nasilje na Primorskem in trpljenje našega ljudstva je opisal v povesti Prodane duše 1931. leta (160 strani).

Ob okupaciji je italijanska kvestura v Ljubljani poiskala zalogo neprodanih 850 knjig in jo uničila.

S svojo neizčrpano pravilčno domišljijo je napisal še neobjavljeni zbirki Barje gori in Lučca našega ognjišča. Razen omenjene ljubezenske, krajepisne, bajeslovne, socialne in narodoljubne snovi, je posegel tudi v ekspresionistično poezijo, ki mu je zaradi svojih prvih zelo blizu, o čemer pričča druga kitica iz pesmi V belih plamenih zapadnega sonca.

*V belih plamenih zapadnega sonca
sem ti hotel poljubiti lica
živo rdeča,
kot trava barja
spaljena, sladko bodeča.
Toda bila je luč v tvojih očeh
kot zarja zapovednica v mrkih doleh
ali sonca zapadnega neizprosni ukaz:
ne smeš!
In ves skesan za teboj
sem romal
v belih plamenih zapadnega sonca*

V zbirki Mladinske knjige Pot skozi noč iz 1966. leta, ki je izbor iz slovenskega futurističnega in ekspresionističnega pesništva, je tudi ta njegova pesem.

Starejšemu pokojnemu pisatelju Barja Janezu Jalnu, ki je zaslouel s svojimi Bobri, so letos na njegovoj rojstni hiši na Rodinah pri Zirovnici odkrili spominsko ploščo. V presledku petih let sta preminila dva menda edina pisatelja Barja. Pokojni Jože Likovič je bil tudi odlični pravnik, pedagog in pevec nekdanjega Maroltovega Akademskega pevskega zbora.

STANISLAV ŽBOGAR

Zagi in končno v električni centrali.

Tedaj je izbruhnila oktobrsko socialistična revolucija. V začetku, kot je zapisal, ni razumel, za kaj gre, pozneje pa je razumel vse. Razumel je, da bo v Rusiji konec cesarskega despotstva in da žele revolucionarji zgraditi novo, pravičnejšo državo. Toda svoboda je trajala le tri mesece, ker so v Sibirijo vdrle tuje čete, ki so pomagale kontrarevolucionarjem. Ti so odpeljali vse ujetnike iz služb v taborišče. Edini izhod iz tega je bil vstop v belogardistično legijo. Kusold se je javil kot prostovoljec, z namenom, čimprej zbežati k rdečearmejcem. To je bil tedaj edini možni način, da pride iz taborišča k rdeči armadi. Decembra 1919 se je s tovariši prostovoljno predal boljševikom. Začelo se je novo življenje. Kusold je delal na železnici, zvečer pa hodil na mitinge. Čital je marksistične knjige in Leninova dela in spoznaval, da žele ti ljudje zgraditi sistem, kjer več ne bo izkoriščanja. Zato se je sklenil pridružiti KPb in je tako postal njen kandidat. Maja 1921 je odpotoval v Moskvo, v politično šolo. Ob zaključku šole je bil sprejet v KPb-jugoslovansko sekcijo. Nato se je odpravil domov sejat revolucijo v kraljevini Jugoslaviji.

Ker je živel v Rusiji kar 7 let, so ga v Mariboru ob prestopu meje za 14 dni zaprli in ga preiskovali, nato pa mu zabičali, da ne sme govoriti o ničemer, kar je videl v Rusiji, sicer ga bodo ustrelili.

Tega se Kusold seveda ni držal, temveč je v Ljubljani rad pojasnjeval ljudem, ki so se množično zanimali za dogodke v Rusiji, novi, pravičnejši sistem, ki ga grade tam pod Lenimovim vodstvom.

Zaposil se je v strojni tovarni Zammassa v Ljubljani kot strojni ključavničar. Takoj je začel delovati na političnem področju s tem, da je širil marksistične knjige. Skliceval je delav-

ce in vajence. Začele so se jati čati strokovne organizacije, ker je Kusold opozarjal na pomembnost organiziranosti nastopa. To, razumljivo, ni ugajalo nekaterim in so dosegli, da so mu v podjetju po stavki kovinarjev odpovedali službo. Kljub temu pa njegovo bivanje v tovarni Zammassa ni ostalo brez posledic, saj so se mnogi mladi na njegovo pobudo vključili v SKOJ.

Na novem delovnem mestu v tovarni kleja se je znašel na popolnoma nezorani leđini in je dal pobudo za vzpostavitev strokovne organizacije. Organiziral je tudi dve celici in je tako vpliv komunistov v tovarni stalno naraščal. Kusold je medtem postal že, urednik revolucionarnega lista, ki je pisal tudi o slabih razmerah v tovarni kleja. Zato so ga odpustili.

Naslednja služba, ki jo je dobil Kusold, je bila v Saturnusu. Tu je bil pa položaj že precej drugačen, saj je bila strokovna organizacija močna, zapupniki delavcev pa večinoma pristaži KP. Tako je imela ta organizacija vidne uspehe. Kusold je imel tam nekaj časa celico.

Kusold ni deloval le v tovarnah, kjer je delal, temveč tudi na terenu in je tudi tam pridobil somišljenike za KP, ki so jo kot stranko medtem že prepovedali in uradno razpustili. Kusold je medtem skušal izvesti s prijateljem atentat na belogardističnega generala, ki je prišel na obisk iz Rusije, s tovarišem Vulčem pa je organiziral proletarske akcijske čete po celotni Sloveniji. Napadli so tudi fašistično parado v Trbovljah (Orjuno!). V tem času so ga dvakrat aretirali in zaprli, vendar so ga zaradi pomanjkanja dokazov morali izpustiti.

V tovarni Saturnus se je zaradi politične situacije položaj zaostрил. V tem času je Kusold doživel še hudo nesrečo pri delu, stroj mu je odrezal prste na obeh rokah. Za prejšnje delo tako ni bil več sposoben, temveč je delal v skladišču. Ta ne-

sreča, pretrujenost od dela v tovarni, dolgoletno politično delo in preganjanja s strani policije, vse to ga je utrujalo. Začel je razmišljati o sebi in svojem življenju in se sklenil poročiti. Zakon z uradnico iz Saturnusa pa se ni posrečil in sta se kmalu ločila. Kusold je bil medtem leto dni zaprt, ker je bil obsojen po zakonu o zaščiti države. Tako po končani kazni ni mogel dobiti službe, renta zaradi poškodovane roke pa je bila zelo nizka.

Vse to je pripeljalo tako daleč, da je bil izgnan iz Ljubljane. Toda ni se umaknil iz političnega življenja. Hodil je po deželi in širil novo delavsko ideologijo. Nekajkrat so ga zaprli zaradi suma širjenja komunističnih letakov, vendar je bilo vedno premalo dokazov. Zaradi preganjanja je živel od tedaj naprej v ilegali in se ni prijavljal, kje stanuje.

Vse to pa je prekinilo pismo o materini smrti. Vse premoženje, nekaj tisoč dolarjev, je zapustila Kusoldu. Ta je zaradi dediščine odpotoval v Ameriko, kjer se je zadrževal tri mesece. Tudi tam je širil idejo komunizma. Ko se je vrnil domov, je nadaljeval s političnim delom na kmetih, medtem ko je s KP izgubil stik zaradi svojega preganstva na deželo. Do tedaj pa je stalno aktivno delal v KP. Izdajal je kar dve komunistični glasili Glas svobode in Delavsko-kmečki list. Te časopise so prepovedali leta 1929. Policija je oba lista večkrat preganjala in je moral zato Kusold nekajkrat krepko poseči v žep, da je plačal kazni, ki so mu jih presodili. Užival je veliko zaupanje kot komunist in je bil član okroženega odbora in pokrajinskega odbora, raznih strokovnih organizacij, mladinske organizacije in sekretar celic v tovarni in na ulici. Udeleževal se je tudi raznih konferenc in je sploh deloval, kje je le mogel.

Že pred vojno napovedjo in okupacijo je opozarjal na nevar-

nost rastočega nemškega nacizma in italijanskega fašizma. Po razpadu Jugoslavije je šel takoj v ilegalo in je organiziral zbiranje orožja, da ne bi šlo v roke okupatorja. Tudi sam je zbiral orožje in municijo za partizane. Ker pa so mu tla postala kmalu prevročja, je sklenil oditi v gozdove. V partizane je prišel marca 1942. V eni izmed borb je bil ranjen. Ves čas NOB je opravljal odgovorne in zahtevne dolžnosti. Bil je komandir Specialne čete, komandir I. bataljona Ljuba Šercerja, komisar bolnice, po kapitulaciji Italije pa je bil v štabu X. brigade. Leta 1944 je odšel na okrožni komite KP Ribnica, bil pa je tudi načelnik narodne zaščite za okrožje Ribnica.

Po vojni je še vedno deloval na različnih področjih in pomagal pri graditvi pravičnejšega sistema, za katerega se je boril vse življenje. V predlogu za odlikovanje piše: „Tovariš Kusold je vse življenje posvetil revolucionarnemu delu, bil je soustanovitelj in organizator KPS in je vse do svoje visoke starosti predano deloval na vseh področjih.“

Kusold je bil nosilec Spomenice 1941 in še mnogih drugih odlikovanj. Nosil je tudi svetjska, saj je pomagal graditi tudi novo socialistično Sovjetsko zvezo. Ob 50-letnici oktobrske revolucije je bil povabljen na proslavo v Moskvo, kjer se je zadržal več dni.

Kjerkoli je bil Kusold, so tlele ideje revolucije in borbe. Življenje je posvetil idejam, za katere je vedel, da so pravične in da bodo zmagale in se uresničile. Tako je bil eden prvih borcev, ki so nam priborili socialistično ureditev. Spomenika mu verjetno ne bomo postavili, saj si ga je postavil sam in to zelo velikega s svojim delom in žrtvovanjem. Ostal pa je do zadnjega delaven in skromen.

MILOVAN DIMITRIČ

Bo vzdrževanje cest tudi letos problematično?

Naloga štiridesetih cestarjev, ki so zaposleni pri Komunalnem podjetju Vič je, da vsako leto skrbijo za „negovanje“ naših ulic in makadamskih poti. Vendar smo vsako leto lahko pričali negotovosti opravljanja njihovega dela, kajti zaradi nezadostnih sredstev, ki so namenjena vzdrževanju omenjenih cest, so bili tako že večkrat „prestavljani“ na druga delovišča. Vsaj v lanskem letu je bilo tako.

Kot je znano in kakor smo že tudi večkrat zapisali, je bila lani že po šestih mesecih malha s proračunskimi dinarji za vzdrževanje cest izpraznjena. Enotavno je zmanjkalo denarja, saj so po muhasti zimi ceste zahtevale in tudi dobile temeljito nego. V jeseni so tako odborniki, zavedajoč se, kaj lahko prekinjeno vzdrževanje zapusti, dvignili roke za odobritev dodatnega milijona. Cestarji so zopet zavihali rokave in dvignili lopate, za vzdrževanje pa je bilo potrebnih še dodatnih 170 tisočakov, ki pa niso bili odobreni.

In sedaj? Letošnja zima je sila neprijetna, cestišča so vedno razmočena, obilne snežne padavine pa bodo zahtevale tudi učinkovito zimsko akcijo, učinkovita vzdrževalna dela v spomladanskem času in pa seveda za vse to, tudi kopico denarja. Svet za komunalne zadeve pri občinski skupščini je že pretresal to za Vičane še vedno pereče in seveda tudi boleče vprašanje. Za zdaj so formalni pri svetu komisijo, ki naj bi temeljito preučila lanske izdatke, v bližnji prihodnosti pa bodo tudi izdelali nekakšno primerjalno analizo o vzdrževanju cest v ljubljanskih občinah, ki naj bi bila pokazatelj realnih meril pri določanju tovrstnih sredstev. Pred občinsko skupščino pa bodo stopili tudi s predlogom o formiranju nadzorne organa pri občinski strokovni službi.

J. DOMITROVIČ

SREČANJE MOŠKIH PEVSKIH ZBOROV IN VOKALNIH SKUPIN V PODPEČI

BIL JE »EN LEP VEČER«

V soboto, 15. januarja so nastopili v organizaciji ZKPO na koncertnem odru v Podpeči trije pevski zbori, dva okteta in en nonet. Peli so pesmi slovenskih in jugoslovanskih skladateljev, slovenske, dalmatinske in ruske narodne, borbene in črnske duhovne pesmi, pod skupnim enotnim geslom: *Nocoj je en lep večer. Res je bil!*

Cepprav smo Slovenci znani po tem, da radi pojemo večje harmonizirane tri in štiriglasne pesmi, da radi prisluhnemo ubranemu večglasnemu zborovskemu petju, se nam v dokaj obširni občini vse do sledi se ni posrečilo zbrati tako velikega števila pevcev niti sestaviti v razmeroma kratkem študijskem času tako kvalitetnega sporeda, čeprav so posamezni zbori delovali na tem terenu že dlje.

Nedvomno je dal v zadnjih štirih letih močno vzpodbudo za številnejšo rast pevke kulture odraslih v občini prav vokalni oktet iz Podpeči, ki je s svojimi uspešnimi koncertnimi nastopi prerasel meje občine. Zato ni zgolj slučaj, da je prvo srečanje moških pevskih zborov in komorno vokalnih skupin prav v kraju, kjer ima zborovsko petje že staro tradicijo, a se v novejšem času ponovno obuja.

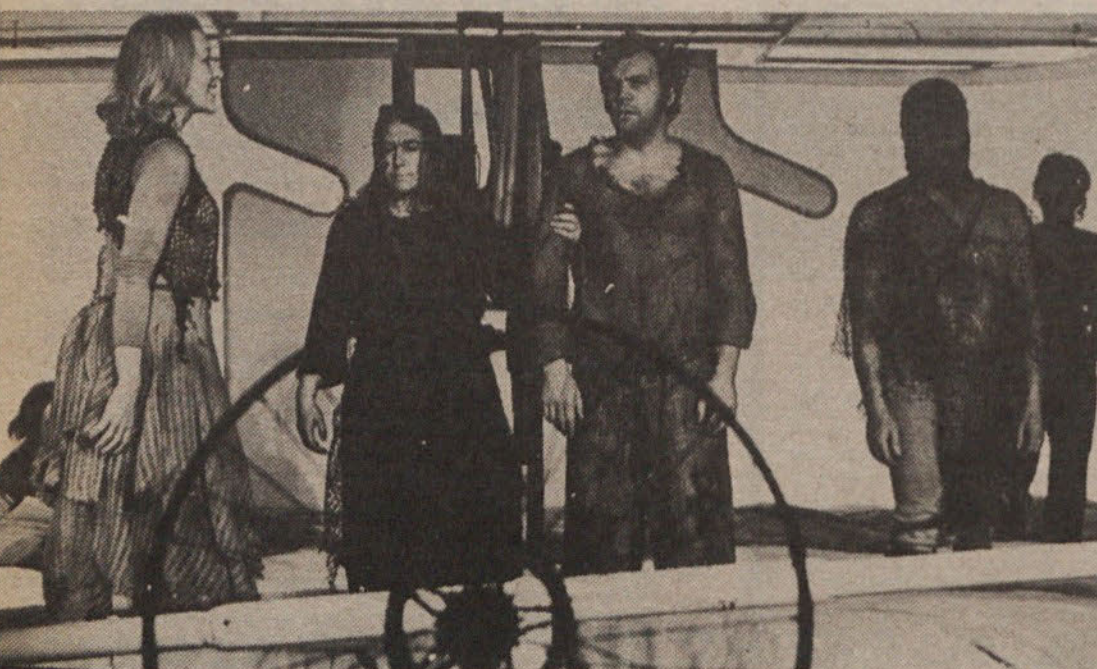
Lahko se vprašamo, zakaj je bilo zborovsko petje, ki je tako močno zasidrano v slovenskem človeku, toliko časa razmeroma skopo prisotno na območju naše občine? Prav gotovo ne toliko zaradi tega, ker ne bi bilo moč dobiti iz raznih slojev prebivalstva dobrih pevcev različne starosti! Glavni vzroki so drugje.

Moški pevski zbor iz Škofljice pod vodstvom prof. Srdjana Ribaričiča poje na uspelem srečanju pevcev iz naše občine v nabito polni dvorani v Podpeči. Upravičeno je doživel prisrčen aplavz

Za nekoliko odročnejše kraje je bilo težje dobiti sposobne, strokovno dobro izobražene zborovodje, ki bi bili toliko smeli, da v množici glasbe, ki jo dnevno bruhata radio in televizija, še obdrževajo v danih pogojih ljubiteljska raven kvalitete, ki jo danes vse bolj zahteva razvijajoče uho ne samo meščana, ampak tudi podeželana.

Drugi, ne manj pomembni vzrok je ta, da se morda polegoma le odmika čas, ko je bil naš človek izključno zadovoljen s takimi imenovanimi konservirano glasbo s plošč in magnetofonskih trakov, ko se je zadovoljil z vlogo pasivnega uživalca glasbe ob aparatih. Morda prihaja – vsaj na našem terenu – do renesanse, ko si bo človek prihodnosti vse bolj želel sveže duhovne hrane, neposrednih tonov in glasov iz živih grl, in ljudi, ki jih vidi neposredno pred seboj. In še tretjič, današnji delavec, proizvajalec, upravljavec in kmet si želijo, kljub obilici dnevnega dela in pehanja za denar, le neko kulturno sprostitev, ki jo najdejo v največji meri prav pri poustvarjanju umetniških vrednost starejših, novejših in najnovejših ustvarjalcev. Ko se tako aktivno vključujejo v kulturno dogajanje, neposredno in najbolj učinkovito kultivirajo sami sebe in svoje okolje, ki mu glasbene vred-

Mala drama SNG Ljubljana uprizorja avangardno odsko delo „Konec hrepenenja“ književnika Jožeta Javorskega, prebivalca naše občine, doma iz Velikih Lašč. Skoraj obenem s krstno uprizoritvijo tega dela je izšla tudi Javorskova nova knjiga „Hvalnica zemlji“, iz katere je Naša komuna prva prinesla nekaj odlomkov. Laščani in mnogi drugi bodo našli v njej marsikatero od znanih dogodkov in osebnosti.

note posredujejo. Temu hotenju pa že lahko rečemo kulturno osvobodilno našega delovnega človeka. Zato je bil koncert moških pevskih zborov in vokalno komornih skupin za občane Viča prvorazredni dogodek, pravi kulturni praznik, ki bo imel za nadaljnji razvoj zborovske glasbe na tem področju prav gotovo odločilen pomen.

Po koncertu so se sestali zborovodje na posvet. Posvetu so prisostvovali nestor slovenskih zborovodij Radovan Gobec, predsednik odbora za glasbo pri predsedstvu ZKPO Slovenije prof. Marjan Gabričič, in podpisani. Ugotovili smo, da so pevci pripravili v nabito polni dvorani zares lep večer. Celotna prireditelj – vsaka skupina je zapela po 4 pesmi – je izzvenela na kulturni ravni. Izredno pester spored je pritegnil poslušalce od točke do točke. Vse skupine in zbori so peli svoj spored na pamet. Smiselno in idejno je povezoval posamezne skupine v celoto odlični napovedovalec Matko Zdežar.

Čustveno in inotančno kot prvi slepi iz KPD Krarel Jeraj pod vodstvom zborovodje Mavricija Slatnerja.

Zbor iz Škofljice in oktet iz Podpeči sta izstopala z glasovno izobrazbo ter z izenačenostjo in zlistostjo glasov. Zlasti oktet, ki dela že štiri leta – tri leta ga je vodil prof. Weingerl – je glasovno in interpretacijsko ponovno napredoval. Poslušalci so takoj opazili, da pevci radi in doživljejo. Mlajši zbor iz Škofljice bo odsegel s še bolj istematičnim obvadanjem posameznih fraz, z izpopolnjeno dihalno tehniko, izboljšano dikcijo in eksaktnim ritmom še lepše uspehe. Za to bo prav gotovo poskrbel prizadevni in dinamični zborovodja prof. Srdjan Ribarovič, kar je dokazal tudi z okteto iz Podpeči.

Prijetno nas je presenetil moški zbor z Brezovice pod vodstvom prof. Milana Trčka, ki je pel ves program izredno muzikalno. Pokazal je odlično glasovno izobrazbo, dihalno

Zborovski pevci iz Horjula

Prav v času, ko bi nekdo dejal: ljubiteljska kultura zaradi vse bolj vabljivih tehničnih pripomočkov kot so radio, televizija, gramofon in magnetofon, izgublja na svojem pomenu, prav v tem času se porajajo na občini Vič-Rudnik nova glasbena prizadevanja, ki dajejo slutiti, da človek z aparati in konservirano glasbo le ni povsem zadovoljen in potešen ter da išče duševne sprostite v lastnem izrazu, ki je plod lastnega truda, prizadevanja in če hočete volje do posredovanja umetniške stvaritve na določeni ravni na javnih prireditvah.

To hotenje se je pokazalo v polni meri na nedeljskem koncertu moškega pevkega zboru v Horjulu, dne 26. decembra 1971. Zbor šteje 22 pevcev in ga vodi 9 mesecev prizadevni in za oživiljanje zborovske kulture vneti strokovnjak, komponist in dirigent Albin Weingerl. Nedvomno je njegova zasluga, da je zbor v razmeroma kratkem času naštudiral za samostojni celovečerni koncert 19 pesmi lažjega, pa tudi že težjega harmonskega stavka, ki zadaja začetnikom dovolj težav pri ugotovitvi precizne intonacije, posebej v molovnem tonovskem načinu, s kromatično izpeljavo ter peštrim, tu in tam dovolj zapletenim ritmom. Disciplinarni zbor, zavzetost pevcev ter njihov redni obisk pevskih vaj, so zagotovili zboru prodoren uspeh že na začetku in so pokazali na trdno odločenost, da bodo pevci tudi v prihodnje svoje tehnično znanje še razširili in poglobili.

Prvi večji koncert moškega pevkega zboru je obenem pokazal, da znajo poslušalci iz Horjula in sosed-

tehniko, smiselno fraziranje, kos pa je tudi zapletenim ritmičnim kombinacijam.

Nonet z Iga je pokazal disciplino pevkega podajanja pri posameznih pesmih; ima vse pogoje, da bo svoje kvalitete pod vodstvom zborovodkinje Ileanne De Fabrizio še poglobil in izpolnil.

Najštevilnejši – 23 pevcev – po študijski dobi pa najmlajši – 9 mesecev – je zbor iz Horjula. S svojim samostojnim koncertom je že dokazal glasovne kvalitete, ki jih je na Srečanju v Podpeči samo ponovno potrdil. Če bo še naprej tako prizadevno sledil odličnemu zborovodji prof. Weingerlu, bo postal kaj kmalu močna konkurenca svojim starejšim sovrstnikom.

Zborovodje so ob koncu sklenili, da bodo prirejali podobna srečanja

njih vasi prizadevanjem pevcev slediti in jih tudi podpreti; med njimi so bili mladi, starejši in že v častiljivi starosti, ne glede na izobrazbo in poklic. Organizatorji so izvedli tudi pravo humano akcijo, ko so na koncert pripeljali z gasilskim kombijem tiste starčke in ženske, ki se niso mogli zaradi starosti ali sredstev sami udeležiti koncerta, a jih tako petje zanima že iz mladosti. Zgleden primer, vreden posnemanja!

Cepprav je nabito polna dvorana vzela pevce nekoliko akustične tonske prodornosti (toni so se nekako razpršili že na odru in v avditoriju), je kljub temu dovolj zgovoren dokaz za to, kakšno zanimanje vlada za tovrstno pevsko udeleževanje, če je kvalitetno in primerno ljudskemu okusu. Poslušalci so pevce nagradili s prisrčnim priznanjem.

Na koncertu smo slišali, da bo osnovan v novem letu tudi ženski pevski zbor. Horjulskim pevcevm želimo ob vzrastu nove pevke kulture še veliko lepih študijskih ur in umetniškega užitka.

CVETKO BUDKOVIČ

vsako leto, da si bodo izmenjavali koncertne nastope in da bodo na drugem srečanju zapeli tudi skupno pesem.

CVETKO BUDKOVIČ

TURJAK OŽIVLJA

Na Turjaku je pred nekaj leti delovalo kulturno-umetniško društvo „Marj Kogoj“. Zadnja leta društvo ni več kazalo znakov življenja, pač pa je sprejemalo razna gostovanja dramskih skupin z območja občine. Konec leta 1971 je društvo v povezavi z osnovno šolo pripravilo za najmlajše prihod Dedka Mraza, ko so šoloobvezni otroci dali del programa, mladinci pa so pripravili igr Kristine Brenkove „Mačeha in pastorka“. Pred polno dvorano otrok in njihovih svojcev se je izvršil pester program, ki se je zaključil z imenovano igrico. Začetniki sicer niso uspeli prizorov dovolj razgibati, skušali pa so ustvarjati primerno vdušje praviljnih prizorov, kar je na otroke prepričljivo učinkovalo. Dober začetek je že tu in ga kaže podpirati, da bi se tudi kulturno-prosvetno življenje na Turjaku čim bolj razmahnilo.

MIRO PELJHAN

Dramski amaterji v Robu so letos s prepričljivim uspehom uprizorili komedijo „Charliejeva teta“. Režiral jo je Miro Peljhan, na splošno so od leve igralci Janez Uh, Rajko Centa, Cilka Gruden, Tomo Zakrajšek, Olga Praznik, Mirko Klančar in Branka Praznik – Foto: F. Modic

KULTURA PRINAŠA ŽIVLJENJE

Rob včeraj in danes

Stisnjena med hribi leži vasica Rob na Dolenjskem ob poti, ki se vijugasto vije desno od križišča na Rašici preko manjših vasic in zaselkov. Obkrožen od mnogih vasic, naseljen in zaselkoven leži Rob v dolini, skozi katero teče pot dalje na Bloke. Kraj ima šolo, trgovino, pošto ter gasilski dom, nima pa prosvetnega doma ali pravega prostora, v katerem bi se prebivalci, predvsem pa mladina, kulturno izživljali. V garaži SAP Ljubljana si prebivalci občasnno urede prostor za kulturne prireditve, s tem da postavijo provizorični oder in nanesejo zasilne klopi. Tu je kulturni center, torišče kulturnega dela, center kulturnega delovanja tega koščka naše ožje domovine. Aktivni prebivalci, predvsem pa mladina prirejajo vsako leto nekaj uspešnih kulturnih prireditev, od proslav do raznih iger in veselih večerov. Kraj ima tradicijo kulturno-prosvetnega življenja, vsako leto postavijo na oder vsaj eno prireditev. Tako so imeli v l. 1971 več proslav in dve igrice sicer komediji: „Dve nevesti“ ter „Trije ptički“. Konec leta je mladina pripravila veseli večer, na katerem je sodelovala večina mladincev iz Roba. Vodstvo nad kulturno-prosvetnim življenjem, predvsem pa režijsko vodstvo je imela predana kulturno-prosvetna delavka Angela Puh, ki je kljub letom glavni pobudnik kulturno-prosvetnega življenja v Robu. Na razpolago daje celo svoje stanovanje, saj se pogosto pri njej zbirajo kulturno-prosvetni delavci in mladina, v njeni sobi je celo mala krajevna knjižnica. Požrtvovalna prosvetarka je letos po svojih močeh pomagala pri pripravah za izvedbo angleške komedije Thomasa Brandona „Charleyeva teta“. Ko smo se konec avgusta prejšnjega leta zbrali v pisarni krajevne žage, ki jo velikodušno daje brezplačno na razpolago uprava žage, sem opazil razen gospe Puhove same mlade obraze, nekako od 15 do 23 let starosti. Rahla malodušnost, ki se me je prijemala, ko sem po makadamski cesti zaključeval dokaj vijugasto pot proti Robu, me je mahoma minila, ko sem se zazrl v ožarjene, navdušene obraze, ki so me nekako boječe sprejeli v svojo sredino. Med novimi obrazi sem takoj zagledel lanskoletno favorito Mileno Škulj, ki je letos žal le prišepetavala in tako sem že postal znanec med novimi prijatelji. Moram reči, nastopile so objektivne težave pri našem delu, toda šlo je. Ker je večina mladih ljudi prek tedna zaposlena in stanuje v raznih oddaljenih krajih od Ribnice do Ljubljane, smo se ob sobotnih večerih in nedeljskih jutrih vracali v Rob in po skoraj treh mesecih trdega dela postavili za praznik republike 29. november na oder pred nabito polno dvorano dobro pripravljeno komedijo „Charleyeva teta.“ Improvizirani oder in doma izdelana scena igralcem sicer nista omogočala popolne mizanscene, saj so bili stisnjeni na minimalno odsko površino.

Premierska predstava je vsesobno uspela, saj so se je kljub slabemu vremenu udeležili prebivalci iz bližnje in daljne okolice in zdomci, so za praznik 29. november pripravili na svoje domove. Predstavo so odigrali zopet ponovili pred polno dvorano. Mlade igralce so postopoma privedli aplavzi navdušenih domačinov in predstava je postala pravi krajevni praznik.

Sest deklet in šest fantov je skrbelo, da je v letošnji sezoni kulturno življenje v Robu spet zazivel med ljudmi po bližnji in daljni okolici. Sledilo je gostovanje v nabito polni dvorani na Turjaku, v Velikih Laščah in v Vidmu. Dobre prireditve so bile tople sprejete, skopina pa dostojno predstavljena.

vseh krajih. Največji uspeh je gotovo dosegel odlični igralec Janez Puh vlogi Baboja – domnevne Charleyeve tete. S svojo odlično kreacijo je privabil na obraze gledalcev mnogo sproščenega smeha. Prav tako zaostajala Olga Praznik v naslovi vlogi. Branka Praznik in prijateljica Jelka Cimerman sta v vlogah mlade dentik prav dobro usteli. Lepo sta predstavila Tone Zakrajšek in Franjo Pečnik, ki sta v vlogah študentov občinstvo prijetno presenetila. Tudi ljubzenska tekmeča Mirko Klančar in vlogi barona Chesneya ter Janja Perpar in vlogi starega advokata Spitičevca, sta s svojima lepo izdelanimi kreacijama občinstvo igrivo zabavala. Lahko trdimo, da nista tajila nobena nastopajoča oseba. Komisija za gledališko dejavnost na občinskem ZKPO je izrazila ugodno mnenje o uspeli predstavi.

Dramska skupina KUD Rob iz pred seboj še nekaj načrtov gostovanj v občini, na kraju pa se vključila v XI. občinsko revijsko dramskih skupin, ki bo predvideno v aprilu. KUD Rob oz. krajevna skupnost v Robu imata dalje v načrtu gradnjo novega prosvetnega doma v kraju samem. Načrti za gradnjo so že izdelani, parcelo dala KZ Velike Lašče, uradne formalnosti okrog gradnje so že urejene. Iz dodeljenih sredstev občine KZPO so že nabavili bloke za gradnjo. Domačini s simpatično spremljajo načrte za gradnjo, bodo po svojih močeh podprli kulturno-prosvetno akcijo. Poleg delovne in potrebnih dodatnih prostora, roj bodo uredili tudi prostor za delovno-množičnih organizacij, saj zaenkrat nimajo nobenega prostora za svoje delo in imajo svoje sestanke kar v privatnih hišah. Če pomislimo na dejstvo, da so prebivalci krajevne skupnosti Rob v naši občini do procentualno največje število glasov za samoprisepek za šolstvo, smo prepričani, da bodo tudi s svojo akcijo ob podpori družbenih faktorjev prav gotovo uspeli. Vsem prebivalcem krajevne skupnosti Rob, pa tudi vsem članom kulturno-prosvetnega društva želimo pri njihovem delu mnogo uspehov!

MIRO PELJHAN

V TRNOVEM MUZEJU SLOVENSKE ARHITEKTURE

Spomenik Plečnikovemu delu

Slovenska javnost se bo dostojna oddolžila spominu Jožeta Plečnika, prvaka naših arhitektov. Do danes še nedosegljivemu snovalcu Ljubljane bosta slovensko društvo arhitekturnih kritikov in zveza arhitektov Slovenije postavila v Trnovem trajen spomenik – slovenski arhitekturni muzej. Z ureditvijo zapuščine genialnega ustvarjalca, čigar stoletnico rojstva smo praznovali sredi januarja, bomo naposled dobili Plečnikov spominski muzej s prikazom domala vsega ustvarjalnega dela velikega slovenskega arhitekta.

V Korunovi ulici 4 bomo že v bližnji prihodnosti dobili muzej, ki mu doslej na Slovenskem prav gotovo ni bilo enakega. Obiskovalci se bodo namreč srečali z edinstvenim arhivom enega največjih Slovencev polpreteklega doba. Muzej-arhiv, ali kot ga bodo naši arhitekti „krstili“ ob njegovi slovesni otvoritvi za arhitekturni muzej Slovenije, bo za našo občino brez dvoma pomembna kulturna pridobitev. Pomembna že zato, ker bomo tokrat brez večjih sredstev občinskega proračuna dobili „hram umetnosti“, ki ga doslej še nismo imeli.

„V našem svetu smo si bili edini, da moramo naposled poskrbeti za

Plečnikovo zapuščino v obliki, ki naj bi bila najbolj dostopna širši javnosti“, nam je v razgovoru dejal predsednik sveta za kulturo skupščine mesta Ljubljane in urednik Sinteze Stane Bernik. „Menili smo, da je treba celotno gradivo ohraniti, saj je na dlani, da je veljalo dati Plečnikovi hiši in zbirki aktivno funkcijo v obliki arhitekturnega muzeja, ki bi moral uresničiti širši kulturni in družbeni interes.“

Pozabiti ne gre, da je takšno stališče bilo nedvomno v skladu z intencijami, ki jih je imela mestna skupščina ob podpisu pogodbe s Plečnikovim dedičem, pokojnim

prof. Karlom Matkovičem. Sprično najnostni odprtega problema Plečnikove dediščine, dokumentacije in ne nazadnje javne razstave arhitekturnega gradiva nasploh, je ljubljanski mestni svet sprejel sklep o ustanovitvi arhitekturnega muzeja Slovenije. Žal je do njegovega realnega snovanja minilo petnajst let po Plečnikovi smrti, vendar (vsaj za tolažbo, če že za nič drugega) ob 100-letnici rojstva nepozabnega slovenskega arhitekta.

POMEMBEN KULTURNI CENTER

„Ideja muzeja arhitekture“, meni S. Bernik, „je bila že dalj časa prisotna v vseh tistih strokovnih krogih, ki jim je bilo (in tudi ostane) področje arhitekture osrednje delovno področje. Vendar moram povedati, da to izhodišče ne opredeljuje izključno usmeritev na sodobno arhitekturo, niti samo na arhitekturo. Bodoči Plečnikov muzej (arhitekturni muzej) v Korunovi naj bi poudarjal vitalnost in aktualnost zastavljene delovne obveze. Potemtakem v njegovem snovanju ni časovne omejitve, saj bo zgodovinsko arhitekturno gradivo s posebnim poudarkom na življenjske stvaritve mojstra Plečnika, enakovredno vključeno v pričujoče razmišljanje.“

V muzeju ne bo mesta le za arhitekturo, marveč bomo v njem videli tudi značilne stvaritve s področja stavbarstva in urbanizma, notranje opreme, industrijskega oblikovanja, vizualnih komunikacij in ostalih področij, ki „mejijo“ z arhitekturo. Plečnikova hiša v Korunovi ulici se bo torej že v kratkem spremenila v pomemben slovenski dokumentacijski in raziskovalni center, v katerem bo na najvidnejšem mestu prav zapuščina genialnega ljubljanskega arhitekta. S tem pa se bomo končno oddolžili umetniku, čigar življenjska dela srečujemo danes takorekoč v našem mestu na slehernem koraku.

I. Virnik

Več sredstev za množičnost v telesni vzgoji

Ovrednotiti delo vaditeljev — zaustaviti propadanje športnih objektov — preiti iz živofarjenja v široko akcijo!

Zahtevki, ki ga postavlja občinska zveza za telesno kulturo pred proračunska sredstva, je za četrtino večji od lanskega zahtevka. Povečanje naj bi omogočilo predvsem resnični množični razmah telesne vzgoje. K temu pa je treba takoj pripisati, da je bilo od 119 milijonov SD, kolikor je znašal lanski zahtevki, odobrenih v proračunu le 52,5 milijona, tako da je bilo mogoče pokriti le 18 % potreb osnovnih organizacij. Te potrebujejo za svojo dejavnost v tekočem letu 277 milijonov, od tega same pokriva 129 milijonov, 148 milijonov pa je nepokritih. K slednjim je treba prišteti še novo postavko v proračunu OZTK: 15 milijonov SD za honorarje vaditeljem.

Sredstva, dodeljena občinski zvezi za telesno kulturo, gredo za organizirano sistematsko vadbo otrok in mladine, za vzdrževanje in manjše investicije v telesno vzgojne objekte in za delovanje občinske zveze v ožjem pomenu besede, t. j. za tekmovanja, za vsakoletni smučarski tečaj in za izpopolnjevanje strokovnih kadrov. Poudarek je na organizirani in sistematski vadbi otrok. Pri tem gre tako za vzgojo naraščajočih kot za redno tekmovalno vadbo, torej za osnovno vzgojo kot za zagotovitev kvalitetnega napredka v posamezni panogi. Strokovni sodelavci občinske zveze se zavedajo, da je telesna vzgoja pomemben del oblikovanja mladega človeka in da pri tem ne gre le za oblikovanje fizičnih, marveč tudi duhovnih kvalitet. Telesna vzgoja doprinese svoj pomemben delež pri formiranju mladega človeka v celotnostno osebnost.

To prizadevanje ovira cela vrsta nerešenih problemov, najbolj pa pomanjkanje vaditeljev. Po osnovnih telesnovzgojnih organizacijah manjka dela voljnih ljudi, odbornikov in organizatorjev. Tisti, ki so, pa so preobremenjeni in pod preobremenitvijo sčasoma pustijo. Priliv iz vrst dijakov in študentov je nezadosten, saj včasih ni niti simbolične stimulacije. Na individualnih urah inštrukcij velja nekakšno povprečje 25-30 ND, pri organizirani vadbi s skupino otrok pa prejmejo vaditelji kvečjemu 10 ND. Nujna je potreba po družbenem ovrednotenju njihovega dela.

Podoben problem je z vzdrževanjem telesnovzgojnih objektov. Ti objekti so stari, nefunkcionalni, dotrajani. Njihovo vzdrževanje je drago, oz. se ne izvaja v zadostni meri.

Nedopustno pa bi bilo, ko bi jih prepustili propadu, saj bo nove še toliko težje zgraditi.

Osnovne organizacije ZTK naše občine štejejo 3800 aktivnih članov. Pokrpite potreb po sredstvih za honoriranje vaditeljev in vzdrževanje objektov pa bi omogočilo, da bi se to število v najkrajšem času vsaj podvojilo. To je postavka, ki jo telesnovzgojni delavci v naši občini postavljajo kot protivednost povečanim sredstvom za realizacijo tolikokrat deklarirane množičnosti.

SaS

Vsako leto ob polletnih počitnicah priredi občinska zveza za telesno vzgojo smučarski tečaj. Na lanskem mali Metki še ni bilo niti pet let. Od takrat je prav gotovo že zrasla.

Smučanje po ljudski ceni

(Letos je bil smučarski tečaj OBZTK Vič-Rudnik od 23. do 29. januarja v Mojstrani)

Tečaj, ki je namenjen šoloobvezni mladini v zimskih šolskih počitnicah, prireja že sedmo leto občinska zveza za telesno kulturo. Otroci se vsak dan vozijo na smučišče in zvečer domov. Od leta 1965, ko se je v prvem tečaju zbralo 40 tečajnikov pa do lani, ko je bilo otrok že 120, je končalo osnovno ali nadaljevalno šolo smučanja več kot 500 otrok. V tečaju je bilo vsako leto razen vrst učencev osnovnih šol tudi vrsta cicibanov starih od 4 do 6 let. Vsi so vsako leto tudi tekmovali. Ob zaključku vsakega tečaja se tečajniki pomerijo med seboj v veleslalomu. S tem tudi pokažejo, koliko so se naučili. Najboljše OBZTK tudi nagradi. Posamezne vrste, izbrane po kvaliteti je vodilo 10 smučarskih učiteljev in vaditeljev. Za morebitne nesrečne slučaje je bila vedno prisotna medicinska sestra. Za vsako organizacijo, od zbiranja prijav, prevoza, žičnic, prehrane, pa do podeljevanja nagrad ob koncu tečaja, je skrbel sekretar OBZTK.

Tečajnina je tudi letos popularna. V ceno 220 din je vključen prevoz do smučišča in nazaj, smučarske vlečnice, opoldanska enolončnica in smučarski učitelj.

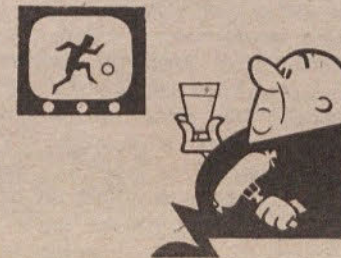
V prvih letih je OBZTK skrbela tudi za socialno ogrožene otroke. Ti so plačevali le simbolično tečajnino ali pa je sploh niso plačevali. Kasneje zaradi naraščanja stroškov tečaja zveza tega bremena ni več zmogla in je uvedla enotno tečajnino. Še vedno pa krije s svojimi sredstvi stroške za vaditelje in učitelje smučanja, za medicinsko sestro in organizatorja. K tej vsoti se vedno pridružijo tudi nepredvideni izdatki.

Solanje in izpopolnjevanje lastnih kadrov za potrebe tečaja je še posebna skrb OBZTK. Vaditelji in učitelji smučanja, ki jih je šolala zveza, so zato dolžni, da sodelujejo pri tečaju. Vsako leto se tudi seznanijo z novostmi o tehniki in metodiki.

Kako je pravzaprav prišlo do tega, da OBZTK organizira svoj smučarski tečaj? Inicijator je bil leta 1965 predsednik OBZTK Vič-Rudnik ing. Natan Bernot. Ugotovitev, da zveza daje sredstva za solanje kadrov, nato pa ti služijo drugim, ni bila vesela. V svojem programu: „Sport in telesna vzgoja naj bosta dostopna vsem“, je našel mesto tudi za smučarski tečaj s posebnim konceptom. Otrok je ves dan v tečaju, zvečer pa naj bo doma. Prednosti takega tečaja so v tem, da se otrok vsak dan vrne v družinsko okolje, kjer se tudi preobleče in posuši mokro opremo. Tečaj je tudi veliko cenejši, saj ni stroškov danes tako dragih nočnin. Odpadeta pa tudi dva obroka hrane. Starši so v začetku sprejeli to obliko z nezaupanjem, pozneje in sedaj pa je odziv prevelik in je zveza morala omejiti število prijav.

Prvi tečaj leta 1965 je organizirala Eta Fajš — tedanja sekretarka zveze. Tečaj je bil na Ulovki. Potem so sledili tečaji na Zaplani, Rakitni, Seniči, Voglu in Veliki planini. Letos je sekretar zveze in organizator tečaja tov. Mešl Jože odkril najbolj ugodne pogoje v Mojstrani. Prvi dan letošnjega tečaja bo izlet na smučeh v dolino skalnic. Spotoma bodo tečajnikom vodniki vrst povedali nekaj o skalnicah, zgodovini skokov, pa o skalnicah in o njihovih skokih. Hkrati se bodo seznanili s smučarsko opremo hojo na smučeh, vzpenjanjem in smukom naravnost. Vse skupaj bo kot turnega smučanja, ki je danes vse preveč zapostavljeno. V tujini se smučarji vse več odločajo za teke in turno smučanje. Temu so vzrok prepolna smučišča. Tudi pri nas ni nič bolje. Tečajniki bodo imeli v nedeljo lep izlet, brez gneče ob žičnicah, v ponedeljek pa bodo začeli zares.

J. G.

Tako —

srca. Cim težji si, tem raje sediš in tem bolj se rediš. Kratak pas — dolgo življenje. Redno gibanje je človeku prav tako potrebno kot hrana, pijača in spanje, itd. Tu najdemo tudi podatek, da preživi človek našega časa kar 150.000 ur sede. Trim predpisuje „sededeči generaciji“ najbolj naravno zdravilo: gibanje, telesnovzgojno prizadevanje.

Nadaljevanje akcije Trim na višjem nivoju pomeni akcija za osvoboditev Trim športne značke. V tem okviru je predvidenih osem športnih panog, za katere pa so postavljene določene norme. V kolikrški meri se jim zadosti, tako si udeleženci tudi pribore bronasto, srebrno ali celo

— ali tako? —

zlato značko. Pogoj za potegovanje za Trim športne značke so opravljene aktivnosti Trim na osnovnem nivoju.

Objavljamo še podatke o kapacitetah v objektih, kjer so v naši občini možne telesne aktivnosti, kot jih predvideva program Trima: Športno društvo „Krim“, Pot k ribniku 4, Športno društvo „Svoboda“, Gerbičeva 61, TVD „Partizan“ Vič, Tržaška 76, TVD „Partizan“ Trnovo, Borsetova 2, LBD Kajak-kanu klub, Livada 31, Plavalni klub Ljubljana, Hajdrihova 21a, Športno društvo „Mokerc“, Ig.

Podobne akcije za množično telesno vzgojo so se drugje že dobro obnesle, zato je realno tudi pri nas pričakovati širokega odziva občanov. Saj, kot smo že v naslovu povedali, ta akcija neprimerno več daje, kakor zahteva. Saj zahteva le nekaj minut dnevno, ali nekaj ur tedensko, vrača pa z obrestmi najdragocenejšo darilo — zdravje.

Vse ostale informacije ter podrobnejša navodila in prijavnice za Trim lahko prejmete na sedežu Občinske zveze za telesno kulturo, Trg MDB 7, občinska stavba. SaS

TRIM — akcija, ki več daje, kakor zahteva

Množični šport dandanes ni ne tako množičen in ne tako športen, kot bi želeli in kot bi bilo v sedanjih pogojih našega življenja zaradi našega zdravja nujno potrebno. Da bi se premaknili s točke sedanjega stanja, je v teku več akcij, med njimi SREBRNI CEVLJCEK — hoja na 100 km Partizana Slovenije in TRIM akcija, ki naj spet vzpostavi ravnotežje duha in telesa, kar je danes pri večini porušeno.

Obstaja več „Trimov“. Za naše občane pridejo v poštev trije: Trima v organizaciji republiške Zveze za telesno kulturo v dveh stopnjah (splošnejši in zahtevnejši) in Trim v organizaciji mestne ZTKL, ki je pripravila program za „Trim — spirala — dve“. Vse te akcije sestojijo iz rekreativnih športnih panog po lastni izbiri v okviru programov in se vpišujejo v kontrolne kartončke, ki jih izpolnjujejo prijavitelji sami. Polne kartončke sprejema razpisnik, ki za

opravljene naloge podeljuje posebne značke.

Poglejmo si поблиže Trim — spirala — dve. Navodila zanj so na hrbtni strani kontrolnega kartončka, ki ga bodo dobili vsi člani sindikalne organizacije ob enem s kolektorskim za novo leto. Kontrolni kartonček vsebuje shemo spirale, razdeljene na 144 pol, ki jih je treba izpolniti vsakega z eno izmed naslednjih športnih dejavnosti:

— po 10 min.: tek v naravi, dviganje uteži, smučanje na vodi,

— po 15 min.: kolesarjenje, tek na smučeh, potapljanje, gimnastika, plavanje,

— po 30 min.: tenis, nogomet, rokomet, košarka, drsanje, odbojka, badminton, namizni tenis, smučanje, kegljanje, jahanje,

— po 60 min.: balinanje, planinstvo, mini golf, ribolov, lov, ples, sprehod.

Iz spiska teh športnih panog je mogoče poljuben izbor, na dan pa ni mogoče izpolniti več kot dveh polj — zaželena in najbolj koristna je čim-enakomernejša porazdelitev telesne aktivnosti skozi vse leto.

Trim republiške ZTK se v osnovni zamisli od zgoraj opisanega bistveno ne razlikuje. Zanj je treba opraviti 150 aktivnosti, vendar se lahko vpiše dnevno le ena. Rok, v katerem razpis tega Trima zapade, je 15. januar 1973. Predvidene so naslednje aktivnosti:

— po 10 min.: tek, telovadba doma,

— po 20 min.: gimnastika, borilni športi, čolnarjenje, planinstvo, drsanje,

— po 30 min.: nogomet, košarka, rokomet, odbojka, namizni tenis, badminton, kolesarjenje, sankanje, ples, igre na prostem, igre v vodi, igre na snegu, hoja na smučeh,

— po 45 min.: hitrejša hoja, vrtno delo,

— po 60 min.: sprehod, balinanje, minigolf, lov, ribolov, smučanje, plavanje, kegljanje in streljanje.

V materialu, ki ga dobi vsak prijavitelj Trim, so tudi navodila za zdravo življenje in učinkovito rekreacijo. Med temi lahko preberemo zgovorna gesla: Svet boleha zaradi prevelikega želodca in premajhnega

Nogometaši sindikalne ekipe Mercatorja: od leve proti desni stojijo Šafar, Udovič, Pušlar, Praznik, Čupin in Velkavrh, čepijo pa Mrežar, Škraba, Žungeršič, Osenjak, Škerlovaj, Tehnični vodja je Jože Čuden. Njegova ekipa je na lanskem tekmovanju, ki se ga je udeležilo devet sindikalnih nogometnih ekip, dosegla največ uspehov in s tem prvo mesto v ljubljanski sindikalni nogometni ligi. — Foto vest Jože Praznik

USTANOVljen JE OBČINSKI STRELSKI ODBOR.

Strelcem mesto, kot jim gre!

Na iniciativo občinskega združenja rezervnih strelšin, predsednika občine Ljubljana Vič-Rudnik in ostalih odgovornih funkcionarjev, je bil ustanovljen občinski strelski odbor vse od leta 1955 pa do 1965. Zaradi precej neodgovornega odnosa posameznih strelskih funkcionarjev s tem je delo na tem področju prenehalo in 13 strelskih družen s prek 1.000 člani je ostalo brez povezave dolgoletni trud vseh tistih, ki so hoteli drugače. Družine so razpadle, okrog 200 člani (strelska družina Rajko Škapin in družina na Igu).

Tako so obstajale 3 družine z okrog 250 članov. Da se delo že obstoječim družinam omogoči, je postalo nujno, da se organizira občinski strelski odbor. Predpriprave so bile že opravljene. Odbor se je ponovno registriral in dne 13. 11. 1971 je bila ustanovna skupščina občinskega strelskega odbora. Sama udeležba je pokazala resnično zanimanje za strelski šport. Zbrala se je mladina z Iga, Dolenjske ceste, Rožne doline, zbrani so bili starejši člani, vsi pa so bili enotni v tem, da je nujno narediti vse, da se poživijo strelski šport. Povsod tam, kjer so dani pogoji, naj se ustanovijo strelske družine, če pa ni pogojev za dru ino, pa za sekcijo družine. Zastopnika športne zveze občine Vič tov. Ježa, ki je sam zelo dober strelski športnik, pa so podrli v tem, da je prvenstveno ta športna panoga potrebna, zato mora dobiti svoje mesto.

Oglasili so se ostali zastopniki in pozdravili iniciativo za ustanovitev občinskega strelskega odbora. Tov. Mišiča, predsednik strelske zveze Slovenije, je v svoji diskusiji podprl

ustanovitev občinskega strelskega odbora z mislijo, da naredimo vse, da bo strelstvo kot športna panoga dobilo tisto mesto v družbi, ki mu pripada. Iz vsega tega je sledilo, da bo občinski strelski odbor dobil vsestransko pomoč za svoj obstoi.

Novo izvoljeni odbor, ki šteje 9 članov, 3 člane nadzornega odbora in disciplinsko sodišče, se zaveda težke in odgovorne naloge. Zadal si e nalogo, da že v letu 1972 organizira izven svojega območja 3 strelske družine, da že registrirane družine obnovi, ustanovile pa naj bi se strelske družine tudi v podjetjih in povsod tam, kjer je možnost. Tehnični sekretar tov. Kajžar že pripravlja zelo pestre programe dela za leto 1972.

Z vso odgovornostjo in resnostjo članov odbora in s pomočjo SZDL ter ostalih občinskih organizacij bo strelski šport v občini Ljubljana Vič-Rudnik dobil tisto mesto, ki ga je imel, seveda če bomo naredili vse, kar je potrebno za nemoteno strelsko dejavnost. J. R.

Športne vesti

„SPORTNO DRUŠTVO KRIM — PRESERJE“ je zaživelo. Novo ustanovljeno društvo ima v načrtu povečati košarkarsko igrišče in urediti v telovadnici ustrezno razsvetljava, organizirati sekcije košarke in namiznega tenisa, kasneje pa tudi sekcijo streljanja.

Zakulo, ki je že podpisal pogodbo to pa pričakuje tudi od igralca mariborskega Železničarja Lešnika.

NIKO ŠOŠTARIČ

KOŠARKARJI V JESENSKEM TEKMOVANJU

KOŠARKARJI TRNOVEGA, ki so se v prejšnjem prvenstvu v republiški ligi odlično odrezali, redno 2-krat na teden trenirajo v prostorih TVD Partizan Trnovo. Pred pričetkom prvenstva bodo odigrali tudi več prijateljskih tekem. Dosedanjim igralcem sta se priključila še dva perspektivna mladina (Gruden in Avenšek).

V tej priljubljeni in najpopularnejši igri na našem območju je v jesenskem delu tekmovanja osnovnih šol po liga sistemu tekmovalo pri dečkih devet, pri deklicah pa osem šol.

Dečki so bili razdeljeni v dve skupini. V prvi je zmagala osn. š. Vič, ki je zbrala 12 točk, kolikor tudi drugoplasirana Brezovica, tretja je bila osn. š. Oskar Kovačič, četrta Trnovo, peta pa Bičevje.

V drugi skupini je bila najboljša osn. š. Polhov Gradec, ki je zmagala pred Dobrovo, Preserjem in Vrhnici.

Pri deklicah je zmagala osn. š. Polhov Gradec pred Brezovico in osn. š. Oskar Kovačič.

Jesenski del tekmovanja v košarki pa so zaključile tudi rekreativne ekipe mladincev. To so skupine, ki organizirano vadijo enkrat do dvakrat tedensko, občinska zveza pa jim organizira tekmovanje.

Med temi je zmagala ekipa Polhovega Gradca, za njo pa so se uvrstili ekipe Trnovo I, Vič, Trnovo in Brezovica.

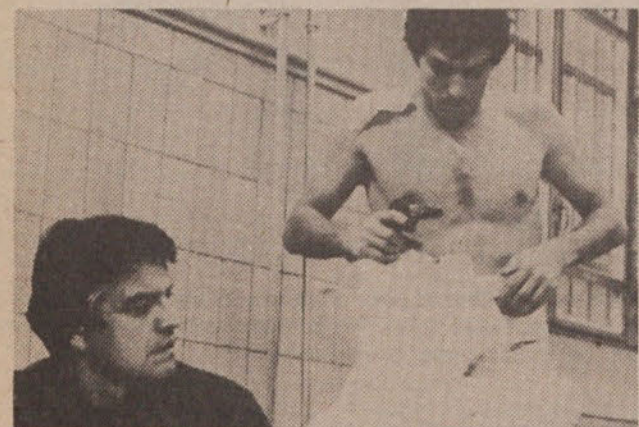
JOŽE MEŠI

Grem, greš, gre — v kino

PA MENDA NE, DA BO VIČ . . .

...dobil nov kino, ste hoteli vprašati? Po tisti reklamni radijski lajni „šepet od ušesa gre...“ bi lahko rekli: kjer je dim, bo najbrž tudi kaj malega ognja. Zavrteli smo telefonsko številko ljubljanskega Kinematografskega podjetja in zdaj obnavljamo kratek pogovor.

„Je tam kinematograf...?“
„Ja, tu smo, vaši smo!“
„Veste, tu na Viču nekaj zvonijo, da baje kanite obnoviti to vsega spoštovanja vredno in čedno staro dvorano. Zvonijo v pravem duru?“
„Bi rekli, da res. Je pa tudi že čas, ne? Zdaj je pač moderno in nekako „na liniji“ govoriti o kinofikaciji v Sloveniji, ker smo — pet minut pred dvanajsto — spoznali, da ne more biti filmske kulture brez primernih dvoran. Teh pa ni ali pa jih je presneto malo. Tisti dur o adaptaciji viške kinodvorane je pravi, zveni pa malce zagre-

Prizor iz francoske kriminalke „Vstopnica za pekel“

njeno, kajti — se vam ne zdi — da filmska kultura na Viču (če pustimo vnevar filmsko zabavo, kajpada) ni le stvar nekega podjetja, konkretno našega, ampak tudi drugih dejavnikov. Na Viču, seveda.“

„In tako menda v Našo komuno lahko zapišemo, da se ljubiteljem filma na Viču obeta sodobna kino-dvorana? Če ni skrivnost... kdaj?“

„Zdaj obdelujemo načrte. Če bo sreča, bomo delali v poletni mrtvi sezoni in bo nova dvorana nared oktobra ali novembra.“

„Bo tudi programski koncept glede na novo dvorano drugačen?“

„Veste da! S pripombo, da je zelo lahko spremeniti programske koncepte, malo težje pa strukturo občinstva v neki dvorani. Težko si namreč lahko dopovedujemo, da bomo z novo dvorano na Viču dobili tudi novo občinstvo. In težko nas je prepričati, da je film samo kultura, umetnost in edukacija. Ne pa tudi zabava!“

Reklo je klik v telefonu in zdaj lahko „šepet od ušesa do ušesa gre“, da bomo verjetno še letos hodili v moderno dvorano gledat filme od včeraj, danes in — od jutri.

„NAŠA KOMUNA“ OBVEŠČA PRVA . . .

Kdo so to „vzorna dekleta“? Katera dekleta? Takole se je začelo: štiri (prikupne, lepe, z vsemi atributi še nedokončanega deklišтва in nenačetege ženstva) punce iz dobrih družin se z dvema prav tako greha vrednima mamicama odpravijo na počitnice. Nikamor drugam kot na Azurno obalo... Ni si seveda težko predstavljati, kaj nam v nadaljevanju prinaša ta francoski „pogumni in pikantni“ film VZORNA DEKLETA režiserja Jean-Claude Royja z igralkami Michele Girardon, Bello Darvi, Francois Guerin, Caroline Cartier in drugimi. Pravijo: francoska, ampak prav zares francoska varianta slovenske Maškarade. In ta film bo premiero doživel — v dvorani na Viču!

Dalje: zapisano je „film grozljivosti in erotike“, spet programiran za kino Vič — italijansko francoska koprodukcija barvnega filma „OKRUTNO NEŽNE“. Zamislite si mladeniča, ki se verjame v človeško osvoboditev in v pravico, da počne to, kar hoče. In ta sodobni vitez se po naključju znajde v razkošni vili in med tremi mladimi, lepimi, razigranimi, spolno prebujenimi in povsem osvobodjenimi sestrami... Prav čudno je nadaljevanje, a si ga boste najbrž kar sami ogledali.

In ko smo že pri seksu: februarja prihaja na platno kina Komune tako razvpit film, kot je bil njega dni razvpit avtor romana „LJUBIMEC LADY CHATTERLEY“ Henry Lawrence — film

Za vlogo v filmu „Zaljubljene ženske“ je Glenda Jackson prejela lanskega oskarja

ZALJUBLJENE ŽENSKE. Glenda Jackson je za glavno vlogo v tem filmu prejela lani OSKARJA. In dodatek precej neresnega avtorja teh vrstic: prvič se tokrat pojavljajo na filmskem platnu možki z adamovim jabolkom in adamovim kostumom. Bolj s kostumom kot z Adamom.

Številnim novim westernom (je sploh v tem žanru lahko še kaj novega? — pravim, da je, kajti začnemo se pojavljati tudi letala, si predstavljate?) ameriško-italijanskega porekla se februarja pridružujeta še dva vojno-letalska filma, in sicer ameriški ESKA DRILA SMRTI (posebna naloga, uničiti nemške naprave za lansiranje bomb V-1) in angleški ORLI NAD LONDONOM. Ljubljanska Vesna pa ponuja ameriški vojni film CATCH 22 po slavnem bestsellerju Josepha Hellera o tragikomičnih doživljajih pilotov vojne letalske baze v Sredozemlju leta 1944 z igralci Alanom Arkinom, Martinom Balsamom in Orsonom Wellsom. Pa še na film ZAROTNIKI na pozabite, že zategadelj, ker igra glavno vlogo slavni James Bond ŠEAN CONNERY.

NAŠA KOMUNA O TV (pa ne le ob polomu za Novo leto)

„Nameravali smo že prej, zdaj pa moramo“, bi lahko zapisali namesto uvoda. Oddaja, ki jo je oz. je ni posredovala naša televizija ob Novem letu, je vzbudila mnogo ogorčenja tudi med našimi občani in ni jih bilo malo, ki so se osebno ali telefonsko obrnili na naše uredništvo, da bi še po tej poti protestirali na naslov TV Ljubljana oz. neposredno na naslov direktorja TV programa kot prvega in najboljši odgovornega. Zavrteli smo telefon, zvezali so nas s tajnico generalnega direktorja RTV. Bilo nam je kar žal, posebno še, ko nam je potožila, da jih od Novega leta dalje kar naprej posluša in da bo morala, če se bo to nadaljevalo, zbežati iz službe.

Tako vse skupaj ni prišlo na pravi naslov. Časopisi so sicer pisali, vendar zelo zadržano, kakor po nekem tihem dogovoru, češ, kaj bi še mi... Tudi naša komuna bi se skoraj pridružila novinarski kolegialnosti, ko ne bi izbil sodu dno sam direktor TV programa Dušan Fortič: „7x10: 1, zapis B.P. v Delu“. V „samokritični bilanci“ je direktor Fortič pojasnil in „razgrnil vso resnico“ (seveda je ostalo le pri deklaraciji!) o novem noveletnem TV programu.

Čeprav se je konec januarja Novo leto pomaknilo že dokaj globoko v preteklost in pozabljenje in bi bilo negotovanje ob silvestrskem polomu naše TV vsaj zastarelo, mu posvečamo pretežni del prostora na tej strani vsaj iz dveh razlogov:

1. vse do danes še ni bila izrečena pred javnostjo kakšna konstruktivna samokritika niti nismo bili priča obetajočim spremembam v vodstvu TV Ljubljana;

2. ne gre le za polom pri tej in še kateri noveletni oddaji, ampak za celo vrsto polomov, ki smo jih bili priča pred ekrani.

Seveda bi bilo zelo poučno, ko bi vse upravičene pripombe zbrali in jih proučili, toda to ni in ne more biti naša naloga. Naš namen je, da bi se tem prizadevanjem le pridružili. Zato objavljamo priložnostno „raziskavo“ našega sodelavca Sergija Pelhana. Iz nje lahko povzamemo nekaj ugotovitev o pomenu televizije v življenju naših občanov in s tem odgovornosti televizijskih delavcev. Objavljamo tudi izveček iz pogovora z Milanom Lindičem, nekdanjim urednikom zabavnega programa, ki je moral ob podobnem silvestrskem kiksiju iz tele-

vizijske hiše. Lindič ima ob tej priliki prav gotovo kaj povedati, zato smo mu to tudi omogočili. Kljub možnosti, da spregovori osebno ogorčenje. Najbrž je upravičeno! — Naši bralci poznajo Milana Lindiča po rubriki Grem v kino. Zaključek tega zapisa pa velja poskus, da bi iz citiranega pojasnila direktorja TV programa Dušana Fortiča v Delu skušali izvesti določeno kritično misel, ki naj pokaže na enega izmed prvih vzrokov, zakaj je naša televizija takšna, kakršna je in ne boljša. Ni naš namen, da bi tovarišu Fortiču očitali nestrokovnost ali nesposobnost. Radi bi le pokazali na njegovo drugačno naravnost, ki se nam zdi neustrezna za vodstvo TV programa.

Že samo dejstvo, da si je televizijski direktor izbral za zagovor časopisni medij, kaže na to, da se v tem počuti bolj doma kot v televizijskem. To domnevo potrjuje tudi način, kako razgrinja problematiko, kaže na izrazito črkarsko in kar nič ekransko mislečo osebnost, ki ji bolj leži postopno razgrinjanje od leve na desno in od zgoraj navzdol, kot pa hipno, globinsko zagledanje oz. prikazovanje problema, značilno za televizijo. Takšno miselnost dokončno potrjuje iskanje televizijskega cilja v — zadovoljivih gledalcev. Tovariš televizijski direktor, s tako naravnostjo za nesljivo ne boste nikoli dosegli tako zastavljenega cilja! „Smešno je govoriti o tem,“ pravi eden izmed vodilnih teoretikov množičnih občil, kanadski univerzitetni profesor Mc Luhan. „Postaviti ljudem to vprašanje bi pomenilo isto, kot če bi jih

vprašali, s kakšnimi prizori in zvoki bi bili najraje obdani v mestni metropoli.“ Postavljati vprašanje na ta način, pomeni torej odvracati problem in odgovornost. Narobe, ljudje —

televizijski gledalci so tisti, vsak trenutek vprašujejo: nam lahko daste? Pri tem vprašanju, tovariš direktor, ste dli!

SANDI SIT

MILAN LINDIČ IMA BESEDO

Televizija — zasebna lastnina?

Duhovi okoli televizijskega noveletnega sporeda se še niso pomirili. Gledalci smo ga povečini že pozabili, niso pa ga, kot je videti, pozabili na televiziji. Kadrovske spremembe, kot se temu lepo reče, se tudi še niso polegile: zadele so celo nekatere odlična imena, pa tudi manjše ribe. Slišati je še marsikaj, celo na uradnih forumih, a žal neuradno, sicer bi tudi mi kaj zapisali. Tokrat smo se obrnili na našega sodelavca, nekdanjega dolgoletnega televizijskega delavca in zdaj šefa programa kinematografskega podjetja Ljubljana, Milana Lindiča, da nam pove kaj o sporedu ljubljanske televizijske hiše, ki je paral novoletno noč.

— Dozdeva se mi, da je letos prišlo do enakega položaja kot leta 1967, ko so me zaradi noveletne oddaje suspendirali „ker sem kršil svoje programske dolžnosti“, ko sem v oddaji Novoletni cocktail omogočil in tudi dopustil „izjave, ki pod krinko humorja in satire izpovedujejo družbenopolitični in idejni usmeritvi televizije nasprotno vsebino“.

Večina članov delavskega sveta je takrat glasovala proti temu, da bi me izključili, a odpustili so me kljub temu.

Televizija ne more biti kot eksperimentalno letalo concorde, ki ga kot primer navaja direktor televizije in skuša v njem opravičiti programske odklone, ki so dosegli višek v noveletni noči. To je tako kot obrabljena zgodba o jarki kači in steklem polžu. Vodstvo televizije potrebuje mlade ljudi, ki obvladajo dialog z javnostjo, česar sedanje vodstvo ne obvlada in mu zato uhaja iz rok. Imam občutek, da je slovenska televizija zasebna lastnina peščice ljudi v sedanjem vodstvu.“

ANDREJ ARKO

Dušan Fortič: Silvestrski večer je nedvomno najtrši oreh za vsako televizijo. To je nekakšen projektno nadzvočno letalo kot je „concorde“, ki se dviga in pada, oziroma ne more vzleteti (citat iz „Delo“)

Televizija in mi

Televizija neprestano prodira v naše življenje in ga spreminja. Kaj televizija prinaša s seboj, kaj nam pomeni, kako in v čem spreminja naš vsakdan? S temi vprašanji se danes borijo predvsem strokovnjaki, ki raziskujejo vpliv informacijskih sredstev na človekovo življenje. Naš namen ni strokovno in podrobno razpravljati o teh vprašanjih. Želimo le preko intervjuja izvedeti za mnenje naših občanov o nekaterih vprašanjih, ki se nanašajo na fenomen televizije.

V ponedeljek, 12. 9. 1971 smo občanom, ki so se tega dne mudili v stavbi občinske uprave Vič-Rudnik, postavili zasedo. Uspelo nam je „uloviti“ naslednje občane: Ivan Ilc — kmetijski tehnik, Miro Cerar — pravnik in častni občan občine Vič-Rudnik, T. J. — uslužbenka in Nada Ljubanič — dijakinja. V razgovoru so nam povedali, da imajo doma dalj časa televizijo. Najmanj časa, in sicer šest let, jo imajo doma pri uslužbenki T. J., pri Miru Cerarju in Nadi Ljubanič je televizor že 7 let v hiši, medtem ko je Ivan Ilc spremljal skoraj celoten eksperimentalni program RTV, saj je lastnik televizorja že dobrih deset let.

Intervjuvance smo seveda najprej povprašali, koliko časa dnevno spremljajo TV program? Najdalj časa spremlja program dijakinja Nada, in sicer tri ure dnevno, sledi ji uslužbenka T. J. z dvema urama dnevno, medtem ko Miro Cerar in Ivan Ilc posvetita TV programu zaradi zaposlenosti le 4 ure tedensko. Nasploh prevladuje mnenje, pa tudi nekatere raziskave potrjujejo, da je TV dnevnik najbolj gledana oddaja. Zato nas ni začudilo, ko so nam vsi vprašani povedali, da si vedno vzamejo čas za gledanje TV dnevnika, predvsem zato, ker jih seznanja z aktualnim dogodki in novicami. Poleg dnevnika so najbolj všeč: Ivanu Ilcu — zabavne oddaje, Nadi Ljubanič — Monitor, drame in poljudno znanstvene oddaje, uslužbenki T. J. pa drame. Miro Cerar pa se ni opredelil predvsem zato, ker zadnja dva meseca, razen TV dnevnika, gleda ostale oddaje bolj priložnostno.

Najbolj zvestima gledalkama TV programa smo zastavili vprašanje: „Ali spremljate nadaljevanje Mestece Peyton oziroma, če sta spremljali nadaljevanje „Kam gre do divje svinje“? Ali bi ju lahko primerjali? Tako dijakinja Nada kot uslužbenka T. J. sta vedno spremljali nadaljevanje „Kam gre do divje svinje“ — ravno tako v začetku nista zamudili nobene oddaje o „Mestecu Peyton“, za katero pa ju sedaj navdušenje že mineva. Obe sta bili tudi enotnega mnenja, da je bila nadaljevanje „Kam gre do divje svinje“ — boljše.

Ker brez kritike ne gre, smo povprašali naše sobesednike tudi o tem, kaj jim v TV programu ni všeč. Nekaj kritičnih pripomb sta podala je Nada Ljubanič in Miro Cerar, medtem ko se je Ivanu Ilcu in uslužbenki

T. J. program zdel dovolj zanimiv in pester. Nada je menila, da bi lahko bile nekatere oddaje, kot Monitor in poljudno znanstvene oddaje v vsak dnevnikom ali vsaj takoj po njem. Tudi za Mira, ki je sicer dejal, da ne more soditi o programu, ker ga spremlja le manjši del, so nekatere oddaje preveč pozno. Presenetljiva za ljubitelje športa bo sprva tudi Cerarjeva izjava, da se mu zdi včasih, predvsem pa ob sobotah in nedeljah popoldne preveč športa, saj je na programu običajno od ene popoldan do TV dnevnika oziroma do nedeljskega filma. Meni, da bi lahko popoldanski program napravili privlačnejšega, če bi športne oddaje ponestrlili z drugimi, krajšimi oddajami. Vprašuje se tudi, zakaj TV tako pogosto prinaša manj pomembne športne dogodke, ko pa so druge istočasno pomembnejša tekmovanja.

Z ostalimi vprašanji smo skušali ugotoviti, kako je televizija spremenila način njihovega življenja. Na vprašanje: „Ali je prihod televizije v vaš dom kaj spremenil način vašega življenja?“ so vsi soglasno odgovorili, da je TV vplivala na njihovo življenje. Spremembe se kažejo še najbolj v tem, ker zdaj ostajajo dalj časa doma, hodijo manj v kino in celo v prijatelji in znanci se manj družijo kot prej. Uslužbenka T. J. je povedala, da se prihod televizije v njihov dom pozna še najbolj v tem, ker je prej pogostoma hodila skupaj s starši v dramo, sedaj pa starši običajno ostajajo doma, medtem ko ona še vedno zahaja v dramo. Povemo lahko tudi, da so vsi intervjuvanci povedali, da odkar imajo televizijo, vidijo več dram, kot prej.

Ceprav smo ugotovili, da naši sobesedniki že dalj časa spremljajo TV program, pa ne bi mogli reči, da je televizija v toliki meri prevzela njihov prosti čas, da bi postali od nje odvisni. Tudi življenje v krogu družine televizija ni uspela bistveno spremeniti, vsaj ne v tem pogledu, da bi se odnosi med člani družine bistveno spremenili. Spremembe se najbolj kažejo v tem, ker so sedaj manj v domačem ali prijateljskem krogu, kot pa pred prihodom televizije v njihov dom, vendar jih televizija od tega ni povsem odvrnila. Tako je Miro Cerar dejal, da televizija ni v toliki meri vplivala nanj, da bi zaradi nje manj zahajal v telovadnico, pa tudi ni v ničemer spremenila odnosov v družini.

Tudi odgovori na zadnje vprašanje: „Če pridejo prijatelji ali znanci na obisk, ali gledate TV program?“ nam ponovno pokažejo, da se televizija ni uspelo v taki meri zasidrati v življenju naših intervjuvancev, da bi postali od nje odvisni, alj da bi celo postala televizija „oltar“ v njihovem domu. Na to vprašanje so mi odgovorili, da takrat televizijo običajno ugasnejo, le uslužbenka T. J. je še dodala, da je to sicer odvisno od obiskovalcev. Miro Cerar pa je to utemeljil s tem, češ da prijatelji ne pridejo na obisk zaradi televizije.

Takšno je mnenje o televiziji, štirih občanov izmed nas. Kaj pa ti, spoštovani bralce, kakšno je tvoje mnenje o televiziji in njenem pomenu v tvojem življenju?

SERGIJ PELHAN